

तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Grower)

छोटो अवधिको पाठ्यक्रम

(दक्षतामा आधारित)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पाठ्यक्रम विकास तथा समकक्षता निर्धारण महाशाखा
सानोठिमी, भक्तपुर
२०७८ बैशाख

विषय सूची

<u>विवरण</u>	<u>पेज नं.</u>
परिचय :.....	3
लक्ष्य:.....	3
उद्देश्यहरु :.....	3
पाठ्यक्रम विवरण :	3
पाठ्यक्रमको विशेषता:	3
तालीम अवधि:.....	4
लक्षित समूह:	4
लक्षित स्थान:	4
प्रशिक्षार्थी संख्या:.....	4
प्रशिक्षणको माध्यम:	4
प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:	4
प्रवेश-मापदण्ड:	4
प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता:	4
प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात:	4
प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री:	4
शिक्षण सिकाइ विधि :	5
प्रशिक्षार्थी-मूल्याङ्कन:	5
प्रमाण-पत्र:.....	5
सीप परीक्षणको व्यवस्था:	5
श्रेणी विभाजन प्रणाली:.....	5
प्रशिक्षण सम्बन्धी सुभावा:.....	5
अनुगमन-सुभावा:.....	6
पाठ्य संरचना	7
मोड्यूल १ : पेशागत परिचय	8
मोड्यूल २ : पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा	9
मोड्यूल ३ : आधारभूत औजार उपकरण तथा सामग्रीहरु	18
मोड्यूल ४ : आधारभूत कार्य	19
मोड्यूल ५ : जग्गा, मलखाद तथा बीउ व्यवस्थापन	20
सब-माड्यूल ५.१ बीउ तथा जग्गाको व्यवस्थापन र तयारी	20
सब-माड्यूल ५.२ नर्सरी व्यवस्थापन	27
सब-माड्यूल ५.३ मलखाद व्यवस्थापन	40
मोड्यूल ६ : बीउ/बिरुवा रोपण तथा हेरचाह	49
सब-मोड्यूल ६.१ बिरुवा राप्ने र बीउ छर्ने कार्य	49
सब-मोड्यूल ६.२ गोडमेल तथा हेरचाह	54
सब-मोड्यूल ६.३ बाली निरीक्षण (Inspection).....	71
सब-मोड्यूल ६.४ रोग कीरा व्यवस्थापन (Pest Management).....	76
मोड्यूल ७ : बाली भित्र्याउने कार्य (Harvesting).....	85
मोड्यूल ८ : बाली भित्र्याए उपान्तको कार्य (Post Harvesting).....	95
मोड्यूल ९ : बीउ भण्डारण.....	103
मोड्यूल १० : बीउ बजारीकरण	110
मोड्यूल ११ : उद्यमशीलता विकास	118
Infrastructures and Facilities	120
आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरु.....	121

परिचय :

यो तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Producer) पेशाको दक्षतामा आधारित पाठ्यक्रम विभिन्न किसिमका तरकारीको बीउ उत्पादन गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित छ । यस पाठ्यक्रममा विभिन्न किसिमका तरकारीका बीउ उत्पादनका लागि आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीप समावेश गरिएको छ । यस पाठ्यक्रममा आधारित तालीम कार्यक्रमले एकातर्फ प्रशिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रममा समावेश भएका ज्ञान र सीपलाई प्रदर्शन गर्न तथा सिकाउन र अर्को तर्फ प्रशिक्षार्थीहरूलाई व्यावहारिक (व्यावहारिक) अभ्यास मार्फत सीप सिक्न प्रचुर अवसर प्रदान गर्दछ । प्रशिक्षार्थीहरूले पाठ्यक्रममा समावेश गरिएका ज्ञान र सीपहरू सिक्नका लागि औजार, उपकरण र सामग्रीहरू सुरक्षित तरिकाले प्रयोग गर्नेछन् ।

यस पाठ्यक्रम अनुसार प्रशिक्षण लिएका प्रशिक्षार्थीले सैद्धान्तिक ज्ञान कक्षा कोठाको प्रशिक्षणबाट र व्यावहारिक सीप सम्बन्धित तरकारी बीउ उत्पादन गर्ने नर्सरी तथा तरकारी फार्महरूमा अभ्यास गरी प्राप्त गर्नेछन् । यी सीपहरूमा दक्षता हासिल गरिसकेपछि प्रशिक्षार्थीहरूले तरकारी बीउ उत्पादन गर्ने नर्सरीहरूमा रोजगारी प्राप्त गर्ने पर्याप्त अवसर पाउने वा व्यवसाय गरी स्वरोजगार सिर्जना गर्न सक्नेछन् र गरिबी न्यूनीकरण गरी मुलुकको विकासमा योगदान दिनेछन् । यो पाठ्यक्रममा राखिएका सिकाइबाट प्रशिक्षार्थीहरू आफूसंग भएका परम्परागत सीप र ज्ञानलाई नवीनतम प्रविधि अनुसार सुधार ल्याउन र सम्बन्धित क्षेत्रमा आवश्यक दक्ष कामदारको रूपमा कार्य गर्न समर्थ हुनेछन् ।

लक्ष्य:

यो पाठ्यक्रमको मुख्य लक्ष्य आधारभूत तहको तरकारी बीउ उत्पादक तयार गर्नु रहेको छ ।

उद्देश्यहरू :

यो कार्यक्रमको उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेको छ :

- १ विभिन्न किसिमका तरकारीका बीउ उत्पादनको अवधारण बोध गर्न ।
- २ तरकारीको बीउ, नर्सरी तथा जग्गाको व्यवस्थापन गर्न,
- ३ तरकारीको बीउ छर्न, नर्सरी तयार गर्न तथा विरुवा रोप्न आवश्यक पर्ने औजार तथा उपकरणहरूको प्रयोग गर्न,
- ४ बीउ तथा नर्सरीको लागि आवश्यक पर्ने मलखादको व्यवस्थापन गर्न,
- ५ बीउ छर्न, विरुवा रोप्न, विरुवा गोडमेल तथा हेरचाह गर्न,
- ६ बाली भित्र्याउन तथा Post Harvesting कार्य गर्न,
- ७ Post Harvesting गरी भण्डारण गर्न ।
- ८ पेशासंग सम्बन्धित सामान्य व्यावसायिक योजना तयार गर्न र
- ९ रोजगार तथा स्वरोजगार भई सीपलाई श्रमसंग आवद्ध गर्न ।

पाठ्यक्रम विवरण :

यो पाठ्यक्रम तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Producer) ले सम्पादन गर्नु पर्ने कार्यमा आधारित छ । यस पाठ्यक्रममा पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, आधाभूत तथा पूर्व तयारी कार्य, पेशागत औजार, उपकरण र सामग्रीहरूको पहिचान तथा प्रयोग, बीउ, जग्गा तथा मलखाद व्यवस्थापन, नर्सरी व्यवस्थापन, विरुवा रोप्ने/बीउ छर्ने कार्य, विरुवाको गोडमेल तथा हेरचाह, बाली निरीक्षण (Inspection), रोग कीरा व्यवस्थापन, बाली भित्र्याउने कार्य (Harvesting), Post Harvest कार्य, भण्डारण तथा बजारिकरण जस्ता मोड्यूलहरू समावेश गरिएको छ । साथै यसमा स्वरोजगारमा उत्प्रेरित गर्नको लागि उद्यमशीलता विकास जस्ता मोड्यूल पनि समावेश गरिएको छ ।

पाठ्यक्रमको विशेषता:

- यस पाठ्यक्रमले सीप विकासमा जोड दिन्छ । यस पाठ्यक्रमको ८० प्रतिशत समय सीप सिकाइमा र २० प्रतिशत समय सैद्धान्तिक ज्ञान सिकाइमा छुट्याइएको छ ।
- यस पाठ्यक्रमको जोड पाठ्यक्रममा समावेश गरिएका सीपहरू प्रदान गर्न वा सिकाउनमा हुनेछ ।

तालीम अवधि:

यो तालीम कार्यक्रम सैद्धान्तिक र व्यावहारिक समेत गरी ३९० घण्टाको हुनेछ ।

लक्षित समूह:

- यस पेशामा अभिरुचि राख्ने साधारण लेखपढ गर्न सक्ने युवायुवतीहरु ।

लक्षित स्थान:

- नेपालभर

प्रशिक्षार्थी संख्या:

- एक समूहमा अधिकतम २० जना ।

प्रशिक्षणको माध्यम:

- नेपाली वा अंग्रेजी तथा स्थानीय भाषा ।

प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:

तालीम अवधिभर प्रशिक्षार्थीको उपस्थिति कम्तीमा ९०% पुगेको हुनु पर्नेछ अन्यथा प्रमाण-पत्र पाउन योग्य मानिने छैनन् ।

प्रवेश-मापदण्ड:

तलका आधार पूरा गरेका व्यक्तिहरु यस तालीममा प्रवेश पाउनेछन् ।

- साधारण लेखपढ गर्न सक्ने ।
- १८ वर्ष पूरा भएको स्वस्थ नेपाली नागरिक ।
- यस पेशामा अभिरुचि राख्ने युवा युवतीहरु ।

प्रशिक्षकको न्यूनतम योग्यता:

- कृषि विषयमा डिप्लोमा र कम्तीमा १ वर्षको अनुभव भएको ।
- तरकारी बीउ उत्पादक तह-२ को सीप परीक्षा उत्तीर्ण र कम्तीमा ३ वर्षको अनुभव ।
- भाषागत संचार सीप भएको ।

प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात:

- व्यावहारिक कक्षाको लागि अनुपात १:१०
- सैद्धान्तिक कक्षाको लागि अनुपात १:२०

प्रशिक्षणका माध्यम र सामग्री:

प्रभावकारी प्रशिक्षण तथा प्रदर्शनका लागि आवश्यक सामग्रीहरु:

- छापेका मिडियाका सामग्रीहरु (अभ्यास पुस्तिका, रुजु सूची) ।
- Non-Projected सामग्रीहरु (डिस्प्ले नमूनाहरु, फिल्म चार्ट, पोष्टर, बोर्ड, मार्कर) ।
- Project Media सामग्री (मल्टिमिडिया प्रोजेक्टर, स्लाईड आदि) ।
- श्रव्यदृष्य सामग्री (टेप, फिल्म, स्लाइडटेप, भिडियो डिस्क आदि) ।
- तरकारीको बीऊ र बीऊ उत्पादनमा आधारित प्रशिक्षण सामग्री(कम्प्युटरमा आधारित तालीम र अन्तरक्रियात्मक भिडियो) ।

शिक्षण सिकाइ विधि :

यो तालीम कार्यक्रम प्रशिक्षण दिंदा उदाहरणयुक्त व्याख्या, प्रवचन, छलफल, कार्यादेश, समूह छलफल प्रदर्शन, अनुकरण, निर्देशित अभ्यास, अवलोकन, स्व-अभ्यास व्यावहारिक अभ्यास र अन्य व्यक्तिगत सिकाइ हुनेछ ।

प्रशिक्षार्थी-मूल्याङ्कन:

- प्रशिक्षार्थीहरूले प्राप्त सीपको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले नियमित रूपमा गर्नु पर्नेछ ।
- प्रशिक्षार्थीहरूले सिकेको सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञानको मूल्यांकन सम्बन्धित प्रशिक्षकले मौखिक वा लिखित परीक्षाद्वारा गर्नु पर्नेछ ।
- प्रशिक्षार्थीहरूले सफल हुन प्रत्येक मोड्यूलका व्यावहारिक र सैद्धान्तिक दुवै मूल्यांकनमा छुट्टाछुट्टै कम्तीमा ६० प्रतिशत अंक प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।
- प्रत्येक मोड्यूलमा १ बटा आन्तरिक मूल्यांकन र एउटा परीक्षा (सम्बन्धित संस्थाले नै) लिनु पर्नेछ ।
- प्रवेश परीक्षा सम्बन्धित संस्थाले नै संचालन गर्नु पर्नेछ ।

प्रमाण-पत्र:

यो तालीम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धित तालीम दिने संस्थाले तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Producer) को प्रमाण-पत्र प्रदान गर्नेछ ।

सीप परीक्षणको व्यवस्था:

यो तालीमको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थीहरूले राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिद्वारा निर्धारण गरिएको तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Producer) तह १ को सीप परीक्षण परीक्षामा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

श्रेणी विभाजन प्रणाली:

- विशिष्ट श्रेणी- ८० प्रतिशत वा माथि अंक ल्याई उत्तीर्ण गर्ने
- प्रथम श्रेणी - ७५ प्रतिशत वा माथि अंक ल्याई उत्तीर्ण गर्ने
- द्वितीय श्रेणी - ६५ प्रतिशत वा माथि अंक ल्याई उत्तीर्ण गर्ने
- तृतीय श्रेणी - ६० प्रतिशत वा माथि अंक ल्याई उत्तीर्ण गर्ने ।

प्रशिक्षण सम्बन्धी सुझाव:

- १ तालीम पाठ्यक्रम पूर्णरूपमा अध्ययन गर्ने ।
- २ सैद्धान्तिक प्रशिक्षण तथा सीप सिकाइको लागि पाठयोजना बनाउने ।
- ३ सीपमा आधारित सैद्धान्तिक विषयवस्तुलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट प्रशिक्षण गर्ने, गराउने ।
- ४ सिकारु स्पष्ट नभइन्जेलसम्म प्रशिक्षकले सीप सम्पादन प्रदर्शन गर्ने, गराउने ।
- ५ सिकारुलाई सीप सम्पादन गर्नु पूर्व वैयक्तिक सुरक्षा उपकरण प्रयोग तथा औजार उपकरण सुरक्षा प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने, गराउने ।
- ६ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप सम्पादन गर्न निर्देशित अभ्यास गर्न लगाउने ।
- ७ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप न्यून गल्ती देखिने गरी सम्पादन गर्न अवसर प्रदान गर्ने, गराउने ।
- ८ सिकारुलाई सम्बन्धित सीप गल्लि नगरिकन सम्पादन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने, गराउने ।
- ९ सिकारुले स्वतन्त्र ढङ्गबाट जटिल सीपहरू सम्पादन गरेको सुनिश्चित गर्ने, गराउने ।
- १० सिकारुले सीप सिकाइको क्रममा उत्पादन गरेको वस्तु भए त्यसको मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

अनुगमन-सुभाव:

यस कार्यक्रमको सफलताको मूल्याङ्कन र भविष्यमा यो पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्न आवश्यक पृष्ठपोषण संकलनको लागि यो पाठ्यक्रमले निम्नानुसारको सुभाव सिफारिस गर्दछ :

- पहिलो अनुगमन - तालीम कार्यक्रम समाप्त भएको ६ महिना पछि ।
- दोश्रो अनुगमन - पहिलो अनुगमन समाप्त भएको ६ महिना पछि ।
- अनुगमनचक्र - दोश्रो-अनुगमन समाप्त भएको १ बर्ष पछि, प्रत्येक बर्ष, ५वर्षसम्म ।

पाठ्य संरचना
तरकारी बीउ उत्पादक
(Vegetable Seed Grower)

क.सं.	मोड्यूल/सब मोड्यूल	स्वभाव	समय (घण्टामा)		
			सैद्धान्तिक	ब्यावहारिक	जम्मा
१	पेशागत परिचय	सै	६	०	६
२	पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा	सै+ब्या	४	१२	१६
३	आधारभूत औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू	सै+ब्या	४	६	१०
४	आधारभूत कार्य	सै+ब्या	७	१०	१७
५	जग्गा, मलखाद तथा बीउ व्यवस्थापन		०	०	०
५.१	सब मोड्युल : बीउ तथा जग्गाका व्यवस्थापन र तयारी	सै+ब्या	५	२५	३०
५.२	सब मोड्युल : नर्सरी व्यवस्थापन	सै+ब्या	५	३९	४४
५.३	सब मोड्युल : मलखाद व्यवस्थापन	सै+ब्या	७	३८	४५
६	बीउ/बिरुवा रोपण तथा हेरचाह		०	०	०
६.१	सब मोड्युल : बिरुवा रोप्ने/बीउ छर्ने कार्य	सै+ब्या	२	८	१०
६.२	सब मोड्युल : गोडमेल तथा हेरचाह	सै+ब्या	८	३९	४७
६.३	सब मोड्युल : बाली निरीक्षण (Inspection)	सै+ब्या	३	७	१०
६.४	सब मोड्युल : रोग कीरा व्यवस्थापन (Pest Management)	सै+ब्या	५	२०	२५
७	बाली भित्र्याउने कार्य (Harvesting)	सै+ब्या	५	२५	३०
८	बाली भित्र्याए उप्रान्तको (Post Harvesting) कार्य	सै+ब्या	६	२४	३०
९	बीउ भण्डारण	सै+ब्या	३	१२	१५
१०	बीउ बजारीकरण	सै+ब्या	३	१२	१५
११	उच्चमशीलता विकास	सै+ब्या	१२	१८	४०
	जम्मा		८५	२९५	३९०

सै = सैद्धान्तिक/ब्या = ब्यावहारिक

मोड्यूल १ : पेशागत परिचय

समय : ६ घण्टा (सै) = ६ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा तरकारी बीउ उत्पादक पेशाको अवधारणा सम्बन्धी ज्ञान समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

तरकारी बीउ उत्पादनको अवधारणा बोध गर्न ।

विषय वस्तु :

- तरकारी बीउ उत्पादक पेशाको परिचय तथा महत्व
- तरकारी बीउ उत्पादन गर्ने नर्सरी तथा तरकारी फर्महरूको परिचय
- बीउ, नर्सरी, जग्गा, मलखादको व्यवस्थापन तथा यसमा लाग्ने रोग कीराको पहिचान
- बीउ छराई र बिरुवा रोपन तथा यसको गोडमेल तथा हेरचाह एवं बाली निरीक्षणको परिचय तथा विधि
- बाली भित्र्याउने (Harvesting) र भित्र्याए पश्चातको कार्य (Post Harvesting) कार्य गर्ने तरिका
- बाली भित्र्याए पश्चात भण्डारण गर्ने कार्यविधिहरू

मोड्यूल २ : पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा

समय : ४ घण्टा (सै) + १२ घण्टा (ब्या) = १६ घण्टा

पाठ्य विवरण :

यस मोड्युलमा तरकारी बीउ उत्पादकलाई आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य र सुरक्षासंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य:

- पेशासंग सम्बन्धित स्वास्थ्य र सुरक्षाका उपाय अपनाउन ।

कार्यहरू:

१. व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरण प्रयोग गर्ने ।
२. साधारण प्राथमिक उपचार गर्ने ।
३. औजार उपकरण सम्बन्धी कार्य सुनिश्चित गर्ने ।
४. कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।
५. आगलागीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।
६. सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरू अध्ययन गर्ने ।
७. लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण
(पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरण प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने । ४ गमबुट (Gum Boot) लगाएर काम गर्ने । ५ सेफ्टी गगल (Safety Google) लगाएर काम गर्ने । ६ हेलमेट (Helmet) लगाई काम गर्ने । ७ एप्रोन (Apron) लगाएर काम गर्ने । ८ पञ्जा (Gloves) लगाएर काम गर्ने । ९ असुरक्षाका कारकहरू (जस्तै: कडा, लामो बाहुला, कस्सिएको कमिज, प्याण्ट, लामो कपालको अवस्था) बाट टाढा रहने । १० प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित सथनमा भण्डारण गर्ने । ११ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p><u>अवस्था (Condition) :</u> तरकारी फर्म, Personal Protective Equipments (PPE) Set</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (Task):</u> व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरण प्रयोग गर्ने ।</p> <p><u>मानक (Standard)</u></p> <ol style="list-style-type: none"> १. सुरक्षाका उपकरणहरू प्रयोग गरी काम गरेको । २. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख ४. राखिएको । 	<p><u>व्यक्तिगत सुरक्षा सम्बन्धी उपकरण :</u> व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरणहरू (PPE) को पहिचान र प्रयोग ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● दुर्घटनाका कारणहरू ● कार्यस्थल, प्रयोग गरेका उपकरणको सरसफाई

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

Gloves, Helmet, Apron, Mask, Safety Googles, Gun Boot.

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. कडा, लामो बाहुला, कस्सिएको कमिज र प्याण्ट, लामो कपाल नपारी काम गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : प्राथमिक उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने । ४. प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) को प्रयोगमा ल्याउने । ५. सामान्य चोटपटकको प्राथमिक उपचार गर्ने । ६. सामान्य घाउ र काटेको प्राथमिक उपचार गर्ने । ७. सामान्य घाउ तथा काटेको मलहम पट्टी गर्ने । ८. सामान्य फ्याक्चर (Fracture) को प्राथमिक उपचार गर्ने । ९. रक्तश्रावको (Bleeding) रोकन प्राथमिक उचार गर्ने । १०. करेन्ट लागेकोलाई प्राथमिक उपचार गर्ने । ११. कृत्रिम श्वास प्रश्वास गराउने । १२. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १३. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फर्म, प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit), प्राथमिक उपचार म्यानुअल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): प्राथमिक उपचार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard)</p> <ol style="list-style-type: none"> १. चोट तथा समस्या अनुसारको First Aid गर्न सक्षम भएको । २. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>साधारण प्राथमिक उपचार :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्राथमिक उपचारको परिचय तथा महत्व । ● प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) मा रहने सामान्य औषधि र सामग्रीहरू । ● प्राथमिक उपचार गर्ने विधि: <ul style="list-style-type: none"> ○ चोटपटक ○ घाउ तथा काटेको ○ रगत बगेको ○ करेन्ट लागेको ○ कृत्रिम श्वास प्रश्वास

औजार, उपकरण र सामग्री हरु (Tools, Equipment and Materials) :

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण, प्राथमिक उपचार बाकस, प्राथमिक उपचार म्यानुअल, Dettol, cotton, hand plast, scissors, pain killer, ceramal, bandage, tape, sanitizer

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. म्यानुअल अनुसार विभिन्न प्राथमिक उपचारहरू गर्ने ।
२. औषधिहरू जथाभावी प्रयोग नगर्ने ।
३. First Aid Kit प्रयोगमा ध्यान दिने ।
४. औषधिको Date लाई विशेष ध्यान दिनु पर्ने ।
५. सरुवा रोग सम्बन्धि सावधानी अपनाउनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : औजार उपकरण सम्बन्धी कार्य सुनिश्चित गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ आवश्यक जानकारी लिने। २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ व्यक्तिगत सरसफाइ कायम राख्ने । ४ औजारहरूको नियमित मर्मत सम्भार गर्ने । ५ औजार उपकरणहरू भए नभएको यकिन गर्ने । ६ धारिलो औजारहरूको धार ठीक भए नभएको चेक गर्ने । १२ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १३ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फर्म, औजार उपकरण तथा सामग्रीहरूको भण्डारण कोठा</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): औजार उपकरण सम्बन्धी कार्य सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) १. दिएको औजारहरू र उपकरणहरू जाँची दुरुस्त बनाई सुनिश्चित गरेको । २. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको ।</p>	<p>औजार उपकरण सम्बन्धी कार्य :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● औजार उपकरणहरूको संभार । ● औजार उपकरणहरूको सुरक्षा ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

तरकारी फर्ममा प्रयोग गरिने औजार उपकरणहरू ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. व्यक्तिगत सरसफाईलाई व्यवहारमा ल्याउने ।
२. धारिला औजार उपकरणहरू प्रयोग गर्दा लाग्न सक्ने चोटपटकबाट शरीरलाई जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने । ४ कार्यस्थल नचिप्लिने प्रकारको नन स्लीपरी (Non slippery) भएको सुचिश्चित गर्ने । ५ कार्यस्थलमा औजारहरू व्यवस्थित ढंगले राख्ने । ६ औजार तथा अन्य सामग्रीहरू हटाउने र सफा गर्ने । ७ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित सथनमा भण्डारण गर्ने । ८ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फर्म, आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard)</p> <ol style="list-style-type: none"> कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चित गरेको । सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>कार्यस्थलको सुरक्षा सुनिश्चितता :</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यस्थलको मापदण्ड । कार्यस्थलको म्यानुअल

औजार, उपकरण र सामग्री हरु (Tools, Equipment and Materials):

सुरक्षा मापदण्ड ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

- व्यक्तिगत सरसफाईलाई व्यवहारमा ल्याउने ।
- कार्यस्थलको सरसफाई भएको हुनुपर्ने ।
- कार्यस्थलमा औजार, उपकरण, सामग्रीहरू अव्यवस्थित ढंगले नराख्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : आगलागीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३ व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने । ४ फायर सेफ्टी उपकरणहरूको व्यवस्था गर्ने । ५ फायर सेफ्टी उपकरणहरू संचालन गर्ने । ६ अत्यधिक प्रज्वलनशील पदार्थहरूलाई मापदण्ड बमोजिम व्यवस्थित गर्ने । ७ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित सथनमा भण्डारण गर्ने । ८ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फर्म, सेफ्टी उपकरणहरू र संचालन गर्ने म्यानुअल ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): आगलागीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard)</p> <ol style="list-style-type: none"> १. कार्यचरणहरू क्रमिक रूपमा सम्पादन भएको । २. आगलागीबाट हुने खतराबाट बच्न सुनिश्चित गरेको । ३. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>आगलागीबाट हुने क्षति न्यूनीकरण :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● फायर सेफ्टी उपकरण हरुको पहिचान । ● फायर सेफ्टी उपकरणहरूको प्रयोग । ● फायर सेफ्टी उपकरणहरू संचालन गर्ने म्यानुअल ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फायर सेफ्टी उपकरणहरू, फायर सेफ्टी संचालन गर्ने म्यानुअल ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. व्यक्तिगत सरसफाईलाई व्यवहारमा ल्याउने ।
२. प्रज्वलनशील पदार्थहरूलाई व्यवस्थित ढंगबाट भण्डारण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : २.० घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु अध्ययन गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरु (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने । ४. सुरक्षा सम्बन्धी पोष्टर, पम्पलेटहरु कार्यस्थलको राखिने स्थानमा टांस्ने । ५. सुरक्षा सम्बन्धी संकेतहरु कार्यस्थलमा स्पष्ट देखिने गरी राख्ने । ६. सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु संकलन गरी अध्ययन गर्ने । ७. सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु सहपाठीसंग छलफल गरी स्मरण गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरु सफा गरी निर्धारित सथनमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने। 	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फर्म, सुरक्षा सम्बन्धी संकेत र सूचनाहरु ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु अध्ययन गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard)</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु अध्ययन गरेको । २. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरु अपनाईएको । ३. कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सुरक्षा संकेतको पहिचान । ● सुरक्षा सूचनाहरुको अध्ययन ।

औजार, उपकरण र सामग्री हरु (Tools, Equipment and Materials):

सुरक्षा सम्बन्धी संकेत, सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. व्यक्तिगत सरसफाइलाई व्यवहारमा ल्याउने ।
२. सुरक्षा सम्बन्धी सूचनाहरु र संकेतहरुमा ध्यान दिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २.० घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३ व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्ने ।</p> <p>४ कार्यस्थलमा नचिप्लिने व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>५ व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment) प्रयोग गर्ने ।</p> <p>६ अग्लो स्थानमा रहेर काम गर्दा आवश्यक ठाउँ कायम राख्ने ।</p> <p>७ प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) को व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>८ औजारहरूको नियमित मर्मत सम्भार गर्ने ।</p> <p>९ औजार उपकरणहरूलाई बलियोसंग जडान भए नभएको जाँच गर्ने ।</p> <p>१० औजारको नापो पनि दुरुस्त हुनु पर्ने भएमा नापी जाँच गर्ने ।</p> <p>११ औजार/उपकरणहरूलाई निश्चित सही ठाउँमा राखेर सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>१२ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित सथनमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>१३ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition) : तरकारी फार्म, व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (Personal Protective Equipment) र प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit)</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard)</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण गरेको । २. सुरक्षा तथा सावधानीका उपायहरू अपनाईएको । ३. कार्य सम्पादन अभिलेख राखिएको । 	<p>लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लडेर घट्ने दुर्घटनाहरू ● लडेर घट्ने दुर्घटना न्यूनीकरण गर्ने उपायहरू ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण, प्राथमिक उपचार बाकस ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions):

१. चिप्लो स्थानमा रहेर काम गर्दा सावधानी अपनाउने ।
२. प्राथमिक उपचारमा विधिमा ध्यान दिने ।

मोड्यूल ३ : आधारभूत औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू

समय : ४ घण्टा (सै) + ६ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा
पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा तरकारी बीउ उत्पादक पेशामा प्रयोग हुने आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको परिचय, पहिचान, प्रयोगसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएको छ ।
उद्देश्य : आधारभूत औजार, उपकरण र सामग्रीहरूको पहिचान र प्रयोग गर्न ।
विषय वस्तु : <ul style="list-style-type: none"> ● प्रयोगमा आउने आधारभूत औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरूको परिचय, पहिचान र प्रयोग

औजार, उपकरणहरू र सामग्रीहरू

क्र.सं.	नाम	क्र.सं.	नाम
१.	कुटो	२.	करौती
३.	कोदालो	४.	Grafting Knife
५.	कोदाली	६.	खन्ती
७.	साबेल	८.	स्प्रेयर (२ लि, ५ लि, १६ लि)
९.	हजारी	१०.	Weighing Machine (1 kg, 5 kg, 100 kg)
११.	हायण्ड स्प्रेयर	१२.	डोको
१३.	गैँटी	१४.	नाम्लो
१५.	Wheel Barrow	१६.	डोरी
१७.	Power Tiller	१८.	बाँस
१९.	खुर्पी	२०.	प्लाष्टिक
२१.	प्लाष्टिक बाल्टिन	२२.	पोलीपट (थैला ३X७, ४X७, ६X१०)
२३.	मेजरिङ्ग सिलिण्डर	२४.	मैन
२५.	Sprinkle Nozzle	२६.	Grafting Tape
२७.	Plastic Tray	२८.	Masking Tape
२९.	Plastic Crate	३०.	Rootex Hormone (1,2,3)
३१.	Enamel Tray	३२.	Binding Wire
३३.	थ्रेसिङ्ग मेसिन	३४.	सिपोलिन (७०/९० गेज) (६ मि X १२ मि)
३५.	Seed Bin	३६.	इनामेल
३७.	Super Grain Bag	३८.	प्लाष्टिक लकर (प्रोफाइल)
३९.	A-Frame	४०.	Wheel Barrow
४१.	Calculator	४२.	Green Net
४३.	कैची	४४.	प्लाष्टिक क्रेट
४५.	खुर्पा	४६.	पोलिथिन Flexible पाइप
४७.	बन्चरो	४८.	Sprinkle
४९.	डल्लेठो	५०.	Polythine pipe Nozzle
५१.	PPE Set	५२.	मल
५३.	सिकेचर	५४.	बालुवा
५५.	दाँते	५६.	माटो
५७.	हँसिया	५८.	फ्रेम सहितको माटो चाल्ने जाली
५९.	मेजरिग टेप	६०.	Pruning Saw

मोड्यूल ४ : आधारभूत कार्य

समय : ७ घण्टा (सै) + १० घण्टा (ब्या) = १७ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा तरकारी बीउ उत्पादकलाई आवश्यक पर्ने आधारभूत ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

तरकारी बीउ उत्पादन सम्बन्धी आधारभूत कार्य गर्न ।

निर्दिष्ट कार्य :

१. कृषि औजारहरुमा धार लगाउने ।
२. कृषि औजारहरुमा वीँड राख्ने ।
३. कृषि औजारहरुहरुको सामान्य मर्मत संभार गर्ने ।
४. नर्सरी गुम्बज/छाप्रो/प्लाष्टिक टनेलको हाते रेखाचित्र बनाउने ।
५. काठ/बाँस नाप्ने, चिन्ह लगाउने, काट्ने ।
६. बाँसको भाटा/धुरी खाँवा/साइड खाँवा/बीम (निदाल) बनाउने ।
७. प्लाष्टिकको परिमाण निकाल्ने ।
८. कृषि जमीनको क्षेत्रफल निर्धारण गर्ने ।
९. नर्सरी फर्म/जमीनको नापजाँच (ठाडोपना/समतलपन) गर्ने ।
१०. बीउ बीजनको परिमाण निकाल्ने ।
११. मलखादको परिमाण निकाल्ने ।
१२. रासायनिक मल खरीद गर्ने ।
१३. स्रोत बीउ खरीद गर्ने ।
१४. कम्पोष्ट खाल्टो (Pit) को आयतन निकाल्ने ।
१५. नर्सरी जमीन (प्लट) लेआउट गर्ने ।

मोड्यूल ५ : जग्गा, मलखाद तथा बीउ ब्यवस्थापन

सब-माड्यूल ५.१ बीउ तथा जग्गाको ब्यवस्थापन र तयारी

समय : ५ घण्टा (सै) + २५ घण्टा (ब्या) = ३० घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा बीउ र जग्गाको ब्यवस्थापन तथा तयार गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. Seed dressing drum/Bottle मा बीउ उपचार गर्ने ।
२. जग्गा छनौट गर्ने
३. खनजोत गर्ने ।
४. प्रांगारिक मल मिसाई माटो बुरबुराउँदो (Pulverized) बनाउन ।
५. ड्याङ्ग/प्लट बनाउन ।

कार्यहरु :

- १ Seed dressing drum/Bottle मा बीउ उपचार गर्ने ।
- २ जग्गा छनौट गर्ने ।
- ३ खनजोत गर्ने ।
- ४ प्रांगारिक मल मिसाई माटो बुरबुराउँदो (Pulverized) बनाउने ।
- ५ ड्याङ्ग/प्लट बनाउने ।

कार्य विश्लेषण
(बीउ तथा जग्गाको ब्यवस्थापन र तयारी)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : Seed dressing drum/Bottle मा बीउ उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बीउको तौल लिने । ४. बीउको तौल अनुसार आवश्यक विषादी लिने । ५. Seed dressing drum/Bottle मा बीउ र विषादी मिसाउने । ६. Seed dressing drum भए Handle ले र /Bottle भए हातले हल्लाउने । ७. विषादीको किसिम अनुसार कम्तीमा १ दिन हावा बन्द हुने गरी राख्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारीफर्म/प्रयोगशाला, उपचार नगरिएको बीउ, Sheed Treatment Standard Manual, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Seed dressing drum/Bottle मा बीउ उपचार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard): १. विषादीको सूचकपत्र अनुसार बीउ उपचार गरेको । २. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको ।</p>	<p>बीउ उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व <p>विषादीको सूचकपत्र</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रयोग गरिने विषादीहरू ● बीउ उपचार गर्ने विधि ● बीउ उपचार गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

मास्क, पन्जा, चश्मा, बूट, विषादी, बीउ, Sheed dressing drum/Bottle, एप्रोन, Weighing Machine, Soap, Towel, पानी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपचार चलाउदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।
३. घाउ चोटपटक भएको व्यक्तिले विषादी प्रयोग नगर्ने ।
४. केटाकेटीको पहुँच बाहिर विषादी राख्ने ।
५. प्रयोग भएका विषादीका प्लाष्टिक, बट्टा वा भाँडाहरू सुरक्षित विसर्जन गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : जग्गा छनोट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. तरकारी वीउ उत्पादनको लागि स्थान छनोट गर्ने । ४. रुखहरू तथा भाडीहरू नभएको र घाम लाग्ने स्थान छनोट गर्ने । ५. छनोट गरिएको स्थानमा सिचाइ तथा निकासको व्यवस्था गर्ने । ६. आफ्नै जग्गा नभएमा जग्गाधनी पहिचान गरी जग्गा कबुलियतनामा गर्ने । ७. कबुलियतनामा गर्दा अवधि यकिन गर्ने । ८. एक एक प्रति कबुलियतनामा लिनेदिने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : उपलब्ध जग्गा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जग्गा छनोट गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. रुखहरू तथा भाडीहरू नभएको र घाम लाग्ने स्थान छनोट गरेको । २. जग्गामा सिचाइ तथा निकासको व्यवस्था भएको । ३. आफ्नो जग्गा नभई अरुको जग्गा भए अवधि यकिन गरी कबुलियतनामा गरेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>जग्गा छनोट :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जग्गा छनोटको आधारहरू <p>कबुलियतनामा :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● पीरचय ● महत्व ● ढाँचा ● कबुलियतनामा गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● कबुलियतनामा गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कापी, कलम, कबुलियत लेख्ने कागज

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. कबुलियतनामामा दुवै पक्षको हस्ताक्षर अनिवार्य हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ७ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : खनजोत गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (ट्रेक्टर, टिलर, कोदालो, डल्लेठो, हलो, रेक) संकलन गर्ने । ३. खनजोत गर्ने क्षेत्रफल यकिन गर्ने । ४. भारपात लगायत अनावश्यक वस्तुहरू हटाउने । ५. ट्रेक्टर वा हलो वा कोदालोले पहिलो जोताइ खनाई गर्ने । ६. दोश्रो जोताइ गर्ने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : खनजोत गर्ने जग्गा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): खनजोत गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. भारपात, ढुङ्गा, ठुटा लगायत अनावश्यक वस्तुहरू हटाएको । २. माटो बुर्बुराउँदा भएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>खनजोत</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● तरिका <ul style="list-style-type: none"> ● खनजोत गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● खनजोत गर्ने विधिहरू

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

ट्रेक्टर, टिलर, कोदालो, डल्लेठो, हलो, रेक

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ७ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : मलखाद मिसाई जमीनको तयारी गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (ट्रेक्टर, टिलर, कोदालो, डल्लेठो, हला, रेक) संकलन गर्ने ।</p> <p>३. बाली अनुसार प्रांगारिक मलको मात्रा यकिन गर्ने ।</p> <p>४. बाली अनुसार रासायनिक मलको मात्रा यकिन गर्ने ।</p> <p>५. यकिन गरेको मात्रा अनुसार मल छुट्याउने ।</p> <p>६. दुवै खाले मल एकनासले खनजोत गरेको जमीनमा छरेर माटोमा खनजोत गरी मिलाउने ।</p> <p>७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने ।</p> <p>८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): दोस्रो खनजोत गरिएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मलखाद मिसाई जमीनको तयारी गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> माटो डल्ला नभएको वा बुरबुराउँदो भएको । मलमाटो एकनासले मिसेको । कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>मलखाद</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व कार्य प्रकार <p>Basal Dose (आधार मात्रा)</p> <ul style="list-style-type: none"> परिभाषा महत्व कार्य खाद्यतत्वको परिचय मलखाद्यका प्रकारहरू मलखाद्य मिसाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू माटो बुरबुराउँदो बनाउने तरिकाहरू माटो बुरबुराउँदो बनाउने विधिहरू

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

ट्रेक्टर, टिलर, कोदालो, डल्लेठो, हलो, मलखाद, डोको, नाम्लो, गाडा, जोख्ने तराजु, प्रांगारिक मल, गोबर मल, युरिया, डि ए पी, एम ओ पी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

- अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
- औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ७ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : ड्याड/प्लट बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धितप्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. जमीन सम्याउने । ४. ड्याड/प्लटको दूरीको यकिन गर्ने । ५. बाली र सिजन अनुसार माटो उठाई आवश्यकता अनुसार उचाईको ड्याड/प्लट बनाउने । ६. ड्याड/प्लट मिलाउने (Finishing) । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): मलखाद मिसाई माटो बरुबुराउँदो बनाइएको जमीन, बाली र जात, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): ड्याड/प्लट बनाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बाली र जात अनुसारको दूरी र उचाई मिलेको ड्याड/प्लट बनाएको । २. तयार गरेको ड्याड/प्लट एकनासको देखिएको । ३. चिस्यानको लागि कूलो कूलेसोको व्यवस्था गरेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>ड्याड/प्लट</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● प्रकार ● फाइदा बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● ड्याड/प्लट बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● ड्याड/प्लट बनाउने विधि ● बाली र सिजन अनुसार तयार गर्ने ड्याड/प्लटका किसिमहरू

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

मेजरिङ्ग टेप, डोरी, काठ/बाँस/निंगालोको किल्ला, कोदालो, साबेल, कोदाली, चाँदे, फरुवा

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सिरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

सब-माड्यूल ५.२ नर्सरी व्यवस्थापन

समय : ५ घण्टा (सै) + ३९ घण्टा (ब्या) = ४४ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्यूलमा नर्सरी व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

- १ नर्सरी गुम्बज बनाउन ।
- २ नर्सरी छाप्रो/प्लाष्टिक टनेल बनाउन ।
- ३ नर्सरी मिडिया (Nursery Media) तयार गर्ने ।
- ४ पोलीब्याग/ट्रे भर्ने ।
- ५ सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्ने ।
- ६ धसिएको (Sunken) नर्सरी ब्याड बनाउन ।
- ७ समतल (Flat) नर्सरी ब्याड बनाउन ।
- ८ उठेको (Raised) नर्सरी ब्याड बनाउन ।
- ९ बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउन ।
- १० नर्सरी ब्याडमा छापो दिन ।
- ११ विरुवा जरखर्याउन (Hardening)

कार्यहरु :

- १ नर्सरी गुम्बज बनाउने ।
- २ नर्सरी छाप्रो/प्लाष्टिक टनेल बनाउने ।
- ३ नर्सरी मिडिया (Nursery Media) तयार गर्ने ।
- ४ पोलीब्याग/ट्रे भर्ने ।
- ५ सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्ने ।
- ६ धसिएको (Sunken) नर्सरी ब्याड बनाउने ।
- ७ समतल (Flat) नर्सरी ब्याड बनाउने ।
- ८ उठेको (Raised) नर्सरी ब्याड बनाउने ।
- ९ बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउने ।
- १० नर्सरी ब्याडमा छापो दिने ।
- ११ विरुवा जरखर्याउने (Hardening)

**कार्य विश्लेषण
(नर्सरी ब्यवस्थापन)**

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ नर्सरी गुम्बज बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ले आउट गरी चिन्ह लगाउने । ४. ले आउट अनुसार बाँसको नाप लिने । ५. नाप अनुसार करौतीले बाँस काट्ने । ६. बाँस चिर्ने । ७. कम्तीमा १ इन्चको चौडाइ भएको भाटा बनाउने । ८. भाटा चिल्लो/सफा गर्ने । ९. भाटाको टुप्पा तिखार्ने । १०. कम्तीमा १ वा १.५ मिटरको दूरीमा चौडाइ तर्फबाट भाटा गाड्ने । ११. प्लटमा गाडिएको भाटाको लम्बाइ अनुसारको प्लाष्टिकको चौडाइ हुनेगरी प्लाष्टिक काट्ने । १२. गाडिएको भाटामाथि प्लाष्टिक ओढाउने । १३. प्लाष्टिकलाई चारैतिरबाट माटो वा ढुङ्गा वा ईटा वा चपरीले च्याप्ने । १४. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । १५. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तयारी प्लट, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरी गुम्बज बनाउने ।</p> <p>मानक(Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्लटको साइज अनुसारको नर्सरी गुम्बज बनाएको । २. गुम्बजको उचाई एकनासको देखिएको । ३. प्लाष्टिकलाई चारैतिरबाट माटो वा ढुङ्गा वा ईटा वा चपरीले च्यापेर फिक्स गरेको । ४. गाडिएको भाटाको बीचको दूरी बराबर भएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>नर्सरी गुम्बज</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● फाइदा ● बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● गुम्बज बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● गुम्बज बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

हाँसिया, खुर्पा, करौती, डोरी, ह्यामर, बाँस, प्लाष्टिक, खन्ती, मेजरिङ्ग टेप, गुम्बजको ले आउट

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिन सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. गुम्बजमा प्लाष्टिक ओढाउँदा प्लाष्टिक च्याटिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : १२ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

व्यावहारिक : १० घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ नर्सरी छाप्रो/प्लाष्टिक टनेल बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. नर्सरी छाप्रो/टहराको ले-आउट तयार गर्ने । ४. नर्सरी छाप्रो/टहराको ले-आउट अनुसार बाँसको नाप लिई टुक्रा पार्ने । ५. धुरी खावाँ १० देखि १५ फिटको लम्बाइमा काट्ने । ६. साइडको खावाँ ८ फिटको लम्बाइमा काट्ने । ७. सबै खावाँमा चोके बनाउने । ८. लम्बाइ अनुसारको बलो र भाटा तयार गर्ने । ९. बलो र भाटा हँसिया वा खुर्पाले सफा गर्ने । १०. करिब १०फिटको फरकमा धुरी खावाँ र साइड खावाँको २ फीट गहिरो खाल्टो खन्ने । ११. खाल्टो अनुसारको खावाँ गाड्ने । १२. हरेक साइडको खावाँको जोडीको लागि चौडाइ पट्टिको लागि सपोर्ट दिने । १३. खावाँको टुप्पोमा बलोहरू तारले बाँधेर वा किल्लाले ठोकेर फिक्स गर्ने । १४. छानोको साइज अनुसारको प्लाष्टिक कैचीले काट्ने । १५. साइडमा प्लाष्टिक/परा/खर ओढाई छाप्रो/टहरा फिता/डोरीले छाना कस्ने । १६. छाप्रोको लम्बाइ र चौडाइ अनुसार साइड भाटा तयार गर्ने । १७. चौडाइपट्टि धुरी खावाँको साइडमा ३ X ५ फिटको ढोका राख्ने । १८. साइड भाटा २/२ फिटको फरकमा फिक्स गर्ने । १९. प्लाष्टिक तयार गरी साइड भाटामा फिक्स गर्ने । २०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । २१. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): नर्सरी छाप्रो/टहरा बनाउने जग्गा, नर्सरी छाप्रो/टहराको नक्शा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरी छाप्रो/प्लाष्टिक टनेल बनाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. ले-आउट अनुसारको नर्सरी छाप्रो/प्लाष्टिक टनेल बनाएको । २. बलियोपना, स्लोप तथा दूरी एवं फिनिसिङ्ग एकनासको (Consistency) भएको । ३. प्लाष्टिकलाई चारैतिरबाट माटो वा ढुङ्गा वा ईटा वा चपरीले च्यापेर फिक्स गरेको । ४. गाडिएको भाटाको बीचको दूरी बराबर भएको । ५. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>नर्सरी छाप्रो/टहरा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य चोके ● परिचय ● महत्व ● कार्य <p>धुरी/साइड खामा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <ul style="list-style-type: none"> ● नर्सरी छाप्रो/टहरा बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● नर्सरी छाप्रो/टहरा बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

हँसिया, खुर्पा, करौती, डोरी, ह्यामर, बाँस, प्लाष्टिक, ड्रिल मेशिन, खन्ती, मेजरिङ्ग टेप, नर्सरी छाप्रो/टहराको ले-आउट, काँटी, बाँध्ने नि.आइ.तार, डढेको मोबिल, कैची, चक्कु, पराल, खर, स्याउला

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. नर्सरी छाप्रो/टहरामा प्लाष्टिक ओढाउँदा प्लाष्टिक च्याटिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : नर्सरी मेडिया (Nursery Media) तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३. मल, माटो र बालुवा (२:२:१) को अनुपातमा तयार गर्ने ।</p> <p>४. मल र माटो कुटोले बुरबुराउँदो बनाउने ।</p> <p>५. मल, माटो र बालुवा मिसाउने ।</p> <p>६. मल, माटो र बालुवाको मिश्रण (Media) लाई घाम लाग्ने स्थानमा फैलाई प्लाष्टिकले कम्तीमा १ हप्ता छोपेर राख्ने ।</p> <p>७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फार्म, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरी मेडिया (Nursery Media) तयार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <p>१. मल, माटो र बालुवाको मिश्रणको अनुपात मिलेको ।</p> <p>२. मल, माटो र बालुवाको मिश्रण बुरबुराउँदो भएको ।</p> <p>३. माटो, बालुवा र मल मिश्रण एकनासको भएको ।</p> <p>४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको ।</p>	<p>नर्सरी मेडिया</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● नर्सरी मेडिया (Nursery Media) बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● नर्सरी मेडिया (Nursery Media) बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

मल, पाएसम्म खेति नगरिएको माटो, बालुवा, कुटो, कोदालो, साबेल, प्लाष्टिक

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ पोलीब्याग/ट्रे भर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. पोलीब्याग/ट्रे खोल्ने । ४. पोलीब्याग/ट्रेमा हातले वा खुपीले नर्सरी मेडिया भर्ने । ५. खुपीको विंडले नर्सरी मिडिया विस्तारै थिच्दै भर्ने । ६. आधा इन्च देखि एक इन्च सम्म खाली रहने गरी मिडिया भर्ने । ७. भरेको पोलीब्याग/ट्रे गुम्बज वा छाप्रो वा प्लाष्टिक टनेल भित्र राख्ने । प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फार्म, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पोलीब्याग/ट्रे भर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. मिडिया खदिलो भएको । २. पोलीब्याग/ट्रेमा आधा इन्च देखि एक इन्च सम्म मेडिया खाली देखिएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>पोलीब्याग/ट्रे</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा ● बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● अन्य मिडियाहरू जस्तै Moss मिलाउने तरिका ● पोलीब्याग/ट्रे भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● पोलीब्याग/ट्रेमा नर्सरी मिडिया भर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

तयारी नर्सरी मेडिया, पोलीब्याग/ट्रे, कुटो, कोदालो, साबेल, प्लाष्टिक, खुपी,

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।
३. मिडिया भर्दा पोलीब्याग/ट्रे च्याटिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. जमीन भिज्ने गरी सिंचाइ गर्ने । ४. प्लटको साइज वरिपरि ६ इन्च मार्जिन हुनेगरी प्लाष्टिक तयार गर्ने । ५. प्लाष्टिकले पुरै ढाक्ने गरी छोप्ने । ६. प्लाष्टिकको मार्जिन (छेउ) मा माटोले थिच्ने । ७. सिंचित जमीनलाई प्लाष्टिकले कम्तीमा २ हप्ता छोप्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तयारी प्लट/जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्लाष्टिक शीट हावा नछिर्ने गरी फिक्स गरेको । २. पोलीब्याग/ट्रेमा आधा इन्च देखि एक इन्च सम्म मेडिया खाली देखिएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>माटो उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● किसिम <p>सोलराइजेशन विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा ● बेफाइदा ● सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● सोलराइजेशन विधिले माटो उपचार गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
तयारी जमीन, White Plastic Sheet, कोदालो, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. जमीनको साइजको माथिको प्लाष्टिकमा माटो नपार्ने ।
४. प्लाष्टिकले छोप्दा प्लाष्टिक च्याटिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : धसिएको (Sunken) नर्सरी ब्याड बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Sunken नर्सरी ब्याडको रेखांकन (Layout) गर्ने । ४. ब्याडको माटोले चारैतिर २-४ इन्चको डिल उठाउने र ब्याड बाहिर भन्दा ब्याडको सतह केही गहिरो बनाउने । ५. ब्याडमा मलखाद अनुपात मिलाएर राख्ने । ६. मलखाद माटोमा मिसाई ब्याड सम्पाउने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): खनजोत गरिएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): धसिएको (Sunken) र्सरी ब्याड बनाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. एकनासको डिल भएको । २. नर्सरी ब्याड जमीन भन्दा धसिएको (Sunken) देखिएको । ३. मल र माटो समान रुपले मिसिएको । ४. ब्याडको लेभल सम्म मिलेको । ५. डिल बाहिरबाट ब्याडमा पानी नछिर्ने गरी डिल टम्म कसिएको । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Sunken नर्सरी ब्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा ● बेफाइदा ● Sunken नर्सरी ब्याड बनाउने उपयुक्त सिजन ● Sunken नर्सरी ब्याड बनाउंदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Sunken नर्सरी ब्याड बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
फित्ता, कोदालो, कुटो, कोदाली, सावेल, कीला, डोरी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : समतल (Flat) नर्सरी ब्याड बनाउने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Flat नर्सरी ब्याडको ले-आउट गर्ने । ४. माटोले चारैतिर २-४ इन्चको डिल बनाउने । ५. ब्याडमा मलखाद अनुपात मिलाएर राख्ने । ६. मल माटो मिसाई माटो बुरबुराउँदो र खुकूलो बनाउने । ७. ब्याड सम्पाउने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): खनजोत गरिएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): समतल (Flat) नर्सरी ब्याड बनाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. एकनासको नर्सरी ब्याड भएको । २. नर्सरी ब्याड Flat देखिएको । ३. मल र माटो समान रुपले मिसिएको । ४. ब्याडको लेभल सम्म मिलेको । ५. डिल बाहिरबाट ब्याडमा पानी नछिर्ने भएको । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Flat नर्सरी ब्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा ● बेफाइदा ● Flat नर्सरी ब्याड बनाउने उपयुक्त सिजन ● Flat नर्सरी ब्याड बनाउंदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Flat नर्सरी ब्याड बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

फित्ता, कोदालो, कुटो, कोदाली, सावेल, कीला, डोरी, दाँते/रेक

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ८ उठेको (Raised) नर्सरी ब्याड बनाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Raised नर्सरी ब्याडको ले आउट गर्ने । ४. ब्याडको साइडको माटोले जमीनभन्दा ४ देखि ६ इन्चसम्म अग्लो हुने गरी ब्याड बनाउने । ५. ब्याडमा मलखाद अनुपात मिलाएर राख्ने । ६. मल माटो मिसाई माटो बुरबुराउँदो र खुकूलो बनाउने । ७. ब्याड सम्प्याउने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): खनजोत गरिएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उठेको (Raised) नर्सरी ब्याड बनाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. नर्सरी ब्याड जमीनको सतहभन्दा कम्तीमा ४ देखि ६ इन्च अग्लो भएको । २. एकनासको नर्सरी ब्याड भएको । ३. मल र माटो समान रूपले मिसिएको । ४. ब्याडको लेभल मिलेको । ५. ले-आउट अनुसार पानी नजम्ने ब्याड तयार गरेको । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Raised नर्सरी ब्याड</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा ● बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● Raised नर्सरी ब्याड बनाउने उपयुक्त सिजन ● Raised नर्सरी ब्याड बनाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Raised नर्सरी ब्याड बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

फित्ता, कोदालो, कुटो, कोदाली, सावेल, कीला, डोरी, दाँते/रेक

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदो ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ९ : बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ब्याडमा तरकारी बालीको किसिम र जातको सिफारिस अनुसार लाइनहरूको दूरी कायम हुनेगरी चिन्ह कोर्ने । ४. बीउको साइज अनुसार बढीमा २ देखि ३ गुणा सम्म गहिरो धर्सो बनाउने । ५. जात अनुसार बीउ देखि बीउ बीचको दूरी कायम गरी बीउ खसाल्ने । ६. खसालेको बीउ धर्सोको दुवै साइडको माटो /बालुवा/पाकेको कम्पोष्ट मल एकनासले पुर्ने । ७. यदि तयारी जमीनमा बीउ छर्ने भए बीउ एकनासले छरेर एकनासले हल्का खोसेर माटोले पुर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : तयारी नर्सरी ब्याड/जमीन, बीउ, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउ ब्याडमा एकनासले रोपेको वा छरेको। २. ब्याडको बीउ राखेको धर्सोमा माटोको सतह सम्याएको । ३. बीउ ब्याडमा खुला नदेखिएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <ul style="list-style-type: none"> ● बीउ रोप्दा/छर्दा/जमाउंदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बीउ रोप्ने/छर्ने/जमाउने तरिका

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

बीउ, बालुवा, पाकेको कम्पोष्ट मल, डोरी, मेजरिंग टेप, लिष्टी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १० : नर्सरी ब्याडमा छापो दिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. प्लाष्टिक/पराल/खर/छ्वाली/जुट बोराको छापो संकलन गर्ने । ४. माटो ढाकिने गरी एकनासले छापो दिने । ५. हावाले नउडाउने गरी छापो माटो/काठ/बाँसले थिच्ने । ६. छापो दिइसकेको ब्याडमा हजारीले सिचाइ गर्ने । ७. ब्याडको माटो सुख्खा देखिएमा पुनः हजारीले सिचाइ गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : बीउ छरेको नर्सरी ब्याड, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): नर्सरी ब्याडमा छापो दिने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. उचित छापो छनौट गरेको । २. छरेको वा रोपेको बीउ अनुसार छापो दिई थिचेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>छापो</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● प्रकार ● फाइदा ● बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● नर्सरी ब्याडमा छापो दिंदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● नर्सरी ब्याडमा छापो दिने विधि ● नर्सरी ब्याडको छापोमा सिचाइ गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

प्लाष्टिक, पराल, खर, छ्वाली, जुट बोरा, कैंची, हँसिया, खुर्पा, हजारी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ११ बिरुवा जरखर्याउने (Hardening) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. हजारीले नर्सरी ब्याड भिजाउने । ४. बिरुवा खुपीले नभाँचिने गरी उखेलने । ५. उखेलेका बिरुवाहरू ट्रे/पट/क्रेटमा राख्ने । ६. तरकारी बालीको किसिम र जातको सिफारिस अनुसार २ देखि ४ इन्चको दूरीमा तयारी जमीनमा जरामात्र छोपिने गरी वेर्ना सार्ने । ७. सामान्यतया अपरान्ह ४ बजेपछि बिरुवा सार्ने कार्य गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : तयारी जमीन, उम्रेको १० देखि १५ दिनका कलिला बिरुवा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बिरुवा जरखर्याउने (Hardening) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बिरुवा सार्दा २ देखि ४ इन्चको दूरीमा सारेको । २. जरामात्र छोपिने गरी बिरुवा रोपेको । ३. सारेको बिरुवामा सिचाइ गरेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बिरुवा जरखर्याउने (Hardening)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार ● फाइदा बेफाइदा ● बिरुवा जरखर्याउने (Hardening) विधि ● बिरुवा जरखर्याउदा (Hardening) ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बिरुवा जरखर्याउने (Hardening) विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
खुपी, कुटो, हजारी, ट्रे/पट/क्रेट

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

सब-माड्यूल ५.३ मलखाद व्यवस्थापन

समय : ७ घण्टा (सै) + ३८ घण्टा (ब्या) = ४५ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा मलखाद व्यवस्थापन कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. कम्पोस्ट खाडल (Pit) तयार गर्ने ।
२. खाडल (Pit) विधिले कम्पोस्ट तयार गर्ने ।
३. थुप्रो (Heap) विधिले कम्पोस्ट तयार गर्ने ।
४. गोठेमल [FYM (Farm Yard Manure)] तयार गर्ने ।
५. खनजोत गरेको जमीनमा Basal Dose मिलाउन ।
६. Top Dressing गर्ने ।
७. सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्ने ।

कार्यहरु :

- १ कम्पोस्ट खाडल (Pit) तयार गर्ने ।
- २ खाडल (Pit) विधिले कम्पोस्ट तयार गर्ने ।
- ३ थुप्रो (Heap) विधिले कम्पोस्ट तयार गर्ने ।
- ४ गोठेमल [FYM (Farm Yard Manure)] तयार गर्ने ।
- ५ खनजोत गरेको जमीनमा Basal Dose मिलाउने ।
- ६ Top Dressing गर्ने ।
- ७ सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण
(मलखाद ब्यवस्थापन)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ८ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ७ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : कम्पोष्ट खाडल (Pit) तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ले-आउट अनुसार नाप लिने र कीला ठोक्ने । ४. चारैतिर चिन्हो लगाउने । ५. कोदालोले खनेर माटो निकाल्दै जाने । ६. चौडाइ १ देखि १.५ मीटर, गहिराई १ मिटर र लम्बाइ आवश्यकता अनुसार हुने गरी खाडल खनेर पीधको सतह सम्पाउने र थिच्ने । ७. निकालिएको माटो खाडलको वरिपरि एकनासले मिलाउने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): कम्पोष्ट बनाउने जमीन, खाडलको साइज, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): कम्पोष्ट खाडल (Pit) तयार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. ले आउट अनुसारको कम्पोष्ट खाडल बनाएको । २. खाडल खन्दा निकालिएको माटो उचित स्थानमा व्यवस्थापन गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>कम्पोष्ट खाडल (Pit)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● कम्पोष्ट खाडल (Pit) बनाउंदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● कम्पोष्ट खाडल (Pit) बनाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कीला, खाडलको ले-आउट, साबेल, कोदालो

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ७ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : खाडल (Pit) विधिले कम्पोष्ट तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. प्रांगारिक वस्तु एक फिट एकनासले भर्ने । ४. जोरनको घोल तयार गर्ने । ५. जोरनको घोलले पहिलो तह भिजाउने । ६. एवं तरिकाले खाडलमा १/१ फिटको तहतह गरी जोरनको घोलले भिजाउँदै खाडल भर्ने । ७. भरिएको खाडललाई खुट्टा/धुमसले थिच्दै जाने । खुट्टाले थिचेर वस्तुहरू Compact बनाउने । ८. जमीनको सतहभन्दा १ फिट माथि उठ्नेगरी वस्तुहरू थप्ने । ९. उक्त वस्तुहरूलाई माटो/प्लाष्टिकले छोप्ने । १०. (यसरी छोपिएको वस्तुहरूलाई ३ देखि ४ हप्ताको अन्तरमा २ देखि ३ पटक सम्म पल्टाउनु पर्दछ।) ११. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । १२. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : तयारी कम्पोष्ट Pit, प्रांगारिक वस्तु, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Pit विधिले कम्पोष्ट तयार गर्ने ।</p> <p>मानक(Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. खाडलमा एकनासले प्रांगारिक वस्तु १/१ फिटको तहतह भरेर जोरनको घोलले भिजाएको । २. भरिएको खाडल खुट्टाले थिचेर वस्तुहरू Compact बनाएको । ३. खाडलभन्दा १ फिट माथि उठ्नेगरी खाडलमा प्रांगारिक वस्तु भरेर माटो/प्लाष्टिकले छोपेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Pit विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <p>जोरन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● बनाउने विधि <ul style="list-style-type: none"> ● Pit विधिले कम्पोष्ट तयार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Pit विधिले कम्पोष्ट तयार गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

प्रांगारिक वस्तुहरू (पराल, सोतर, पत्कर, किचेन वेस्ट), EM/जोरनमल, माटो, युरिया, चुना, खरानी प्लाष्टिक, कोदालो, साबेल, पानी।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (TaskAnalysis)

कूल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : थुप्रो (Heap) विधिले कम्पोष्ट तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धि तप्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. कम्पोष्ट बनाउने छुटाइएको जमीनमा एकफिटको उंचाईसम्म प्रांगारिक वस्तु एकनासले भर्ने । ४. जोरनको घोल तयार गर्ने । ५. जोरनको घोलले पहिलो तह भिजाउने । ६. एवं तरिकाले १/१ फिटको तहतह गरी जोरनको घोलले भिजाउँदै ४ देखि ६ फिटसम्म प्रांगारिक वस्तुहरूको तह थप्दै जाने । ७. ४ देखि ६ फिट पुगेपछि वस्तुहरूलाई प्लाष्टिक/गोबर/माटोले छोप्ने । ८. एक महिनाको फरकमा २ देखि ३ पटक सम्म पल्टाउने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : कम्पोष्ट बनाउने जमीन, प्रांगारिक वस्तु, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Heap विधिले कम्पोष्ट तयार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. खाडलमा एकनासले प्रांगारिक वस्तु १/१ फिटको तहतह भरेर जोरनको घोलले भिजाएको । २. ४ देखि ६ फिटसम्म प्रांगारिक वस्तुहरूको तह थप्दै बनेको Heap लाई प्लाष्टिक/गोबर/माटोले छोपेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Heap विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <p>जोरन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● बनाउने विधि <ul style="list-style-type: none"> ● Heap विधिले कम्पोष्ट तयार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Heap विधिले कम्पोष्ट तयारगर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

प्रांगारिक वस्तुहरू (पराल, सोतर, पत्कर, किचेन वेस्ट, EM/जोरनमल, माटो, युरिया, चुना, खरानी प्लाष्टिक, कोदालो, साबेल, पानी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ७ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ६ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : गोठेमल (Farm Yard Manure, FYM) तयार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. जमीन सम्याउने । ४. गोबरमल तथा गहुंत मिसिएको सोत्तर १ तह बिछ्याउने । ५. उक्त तहमाथि जोरनको रूपमा पाकेको मल, खरानी, कृषि चुन, माथिको चल्तीको माटो फिजाउने । ६. भिज्नेगरी पानी छर्कने । ७. माथिको नं. ४, ५, ६ का क्रमहरू ३ पटक सम्म दोहरयाउने । ८. उक्त वस्तुलाई माथिबाट गुन्द्री वा कालो प्लाष्टिक वा माटोले ढाक्ने र घामपानीवाट जोगाउने । (पानीको भल पस्नवाट जोगाउने) ९. करिब १/१ महिनामा माथिको तल र तलको माथि हुनेगरी २ पल्ट पल्टाउने । १०. (यति गरिसकेपछि ३ महिनामा मल तयार हुन्छ) ११. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । १२. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : FYM बनाउने जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): FYM (Farm Yard Manure) तयार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. गोबर तथा गहुंत मिसिएको सोत्तर र त्यसमाथि पाकेको मल, खरानी, कृषि चुन, माथिको चल्तीको माटो जोरनका रूपमा तह/तह लगाई फिजाएको । २. उक्त वस्तुहरूलाई गुन्द्री वा कालो प्लाष्टिक वा माटोले ढाकेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>FYM (Farm Yard Manure)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <ul style="list-style-type: none"> ● FYM (Farm Yard Manure) तयार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● FYM (Farm Yard Manure) तयार गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कुटो, कोदालो, फरुवा, कालो प्लाष्टिक, डोको, रेक, सोत्तर, गोबर मल, खरानी, कृषि चुन, पाकेको मल, पानी, नाप्ने टेप

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५: खनजोत गरेको जमीनमा Basal Dose मिलाउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. मलको हिसाब निकाल्ने । ४. प्रांगारिक मल, फोस्फोरस, पोटासको पूरैमात्रा र नाइट्रोजनको आधा भाग जमीनमा एकनासले मिसाउने । ५. मलहरू मिलाई सकेपछि माटो हल्का खनेर सम्याउने । ६. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : खनजोत गरेको जमीन, लगाइने बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): खनजोत गरेको जमीनमा Basal Dose मिलाउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. दिइएको बालीको सिफारिस गरे अनुसार प्रांगारिक मल, फोस्फोरस, पोटासको पूरैमात्रा र नाइट्रोजनको आधा भाग (Basal Dose) जमीनमा एकनासले मिसाएको । २. माटोमा माथिका बस्तुहरू मिसाई सकेपछि हल्का माटो खनेर सम्याएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Basal Dose</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● ● Basal Dose प्रयोगमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Basal Dose राख्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कुटो, कोदालो, बकेट, डोको, गाडा, नाम्लो, बोरा, प्रांगारिक मल/FYM/Compost मल, फो स्फोरसयुक्त रासायनिक मल, पोटासयुक्त रासायनिक मल, नाइट्रोजनयुक्त रासायनिक मल

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : टप ड्रेसिङ्ग (Top Dressing) गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Top Dressing गर्नु पर्ने नाइट्रोजनयुक्त रासायनिक मलको मात्रा यकिन गर्ने । ४. Top Dressing गर्नु पर्ने लाइनमा लगाइएको बालीमा १०-१५ से.मि. पर लाइनमा नै सानो कूलसो बनाउने । ५. लगाएको कूलसोमा समान रूपमा मल खसाल्ने । ६. उक्त मललाई माटोले ढाक्ने । ७. ढाकेको माटोमाथि हल्का सिचाइ गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): Top Dressing गर्ने उमेरका बाली लगाइएको क्षेत्र, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): टप ड्रेसिङ्ग (Top Dressing) गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लाइनमा लगाइएको बिरुवाको १०-१५ से.मि. पर लाइन कोरेको । २. कोरिएको लाइनमा नाइट्रोजनयुक्त रासायनिक मल हालेको । ३. मललाई माटोले ढाकेर हल्का सिचाइ गरेको । ४. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Top Dressing</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <ul style="list-style-type: none"> ● Top Dressing गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Top Dressing गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कुटो, कोदालो, नाइट्रोजनयुक्त रासायनिक मल, हजारी, पानी, PPE Set

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> आवश्यक जानकारी लिने । आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । Spray गर्ने सूक्ष्म खाद्यतत्वको यकिन गर्ने । यकिन गरिएको सूक्ष्म खाद्यतत्वलाई सिफारिस अनुसार मात्रा मिलाई पानीमा वा अन्य Inert वस्तुहरूमा मिसाउने । वस्तुको मिश्रण अनुसार जमीन/बालीमा प्रयोग गर्ने (ठोस मिश्रण भएमा सिधै जमीनमा दिने र घोल भए स्प्रे गर्ने) । प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा राख्ने । कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बाली वा बाली लगाइने जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> सिफारिस अनुसार सूक्ष्म खाद्यतत्व प्रयोग गरेको । घोल भए स्प्रेयरले विरुवामा सूक्ष्म खाद्यतत्व दिएको । ठोस भए जमीनमुनि एकनासले खाद्यतत्व दिई माटोले पुरेको । कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro -Nutrients)</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व कार्यहरू सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू सूक्ष्म खाद्यतत्व (Micro-Nutrients) को प्रयोग गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
स्प्रेयर, सूक्ष्म खाद्यतत्वहरू (Micro-Nutrients), PPE Set, Duster, Inert Matter, कुटो

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

- अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
- औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने गरी सुरक्षित तवरले चलाउने ।

मोड्यूल ६ : बीउ/बिरुवा रोपण तथा हेरचाह

सब-मोड्यूल ६.१ बिरुवा राप्ने र बीउ छर्ने कार्य

समय : २ घण्टा (सै) + ८ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा बिरुवा रोप्ने र बीउ छर्ने कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. लाइनमा बीउ रोप्ने ।
२. बीउ Broadcast गर्ने ।
३. तयारी बिरुवा रोप्ने ।

कार्यहरु :

१. लाइनमा बीउ रोप्ने ।
२. बीउ Broadcast गर्ने ।
३. तयारी बिरुवा रोप्ने ।

कार्य विश्लेषण
बिरुवा रोप्ने र बीउ छर्ने कार्य

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय: २ घण्टा
सैद्धान्तिक: ३० मि
व्यावहारिक: १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं . १ : लाइनमा बीउ रोप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बीउ रोप्ने जमीन यकिन गर्ने । ४. लाइन देखि लाइन दूरीको आधा मार्जिन छोडेर तयारी जमीनमा बेसलाइन तान्ने । ५. दिइएको लाइन देखि लाइन दूरी अनुसार डोरी र फिताको मद्दतले चिनो लगाउने । ६. एवं रितले सबै जमीन मा चिनो लगाउदै कुटोको मद्दतले बीउको साइजको २,३ गुणा गहिरो कूलेसो बनाउने । ७. बाली अनुसार बीउ देखि बीउको दूरीमा बीउ खसाल्ने । ८. लाइनको दुबै तर्फको माटोले बीउ पुर्ने । ९. हजारीले हल्का सिंचाइ गर्ने । १०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तयारी जमीन, बीउ/बिरुवा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): लाइनमा बीउ रोप्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. दिइएको बीउ, बीउ देखि बीउ र लाइन देखि लाइनको दूरी अनुसार (Standard distance) रोपेको । २. बीउको साइज अनुसारको आवश्यक गहिराई मिलाई बीउ रोपेको । ३. चारै तिर लाइन देखि लाइनको दूरीको आधा मार्जिन छोडेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>लाइनमा बीउ रोपाइ</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • फाइदाहरू • लाइनमा बीउ रोप्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बिभिन्न तरकारी बालीहरूको बीउदेखि बीउ र लाइनदेखि लाइन दूरी को Standard सूचि • लाइनमा बीउ रोप्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फिता, डोरी, बाँसको कीला, कुटो, बीउ, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. PPE अनिवार्य लगाउने।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बिरुवा रोप्ने/ बीउ छर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ बीउ छर्ने जमीन यकिन गर्ने</p> <p>४ आवश्यक बीउ बाल्टिनमा लिने</p> <p>५ बीउ ज्यादै मसिनो छ भने बालुवा मिसाउने</p> <p>६ धेरै ठूलो क्षेत्रफल छ भने समान रूपले खण्ड खण्डमा कुटोले चिनो लगाउने</p> <p>७ हरेक खण्डमा हातले एकनासले बीउ रोप्ने/छर्ने</p> <p>८ हल्का जोताई गरी वा रेकको सहायताले बीउ र माटो जमीन मुनि पार्ने (यदि बीउ केराउ का साइज वा सो भन्दा ठूलो छ भने हलो वा टिलरले हल्का जोताई गर्न सकिन्छ)</p> <p>९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>१० कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था(Condition): छर्नेको लागि तयारी जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : बीउ/बिरुवा रोप्ने/छर्ने</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउ एकनासले छरिएको/रोपिएको । २. बीउको साइज अनुसारको गहिराइमा पारिएको ३. बीउ बाहिर खुला नदेखिएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बिरुवा रोपन</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा <p>बीउ छराई</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> • बीउ छर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बिरुवा रोप्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू(Tools, Equipment and Materials):

बीउ, बालुवा, बकेट, कुटो, रेक वा टेलर वा गोरु/हलो

सुरक्षा र सावधानीहरू(Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने
२. एकनासले बीउ छर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं . ३ : तयारी बिरुवा रोप्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ बिरुवा रोप्ने जमीन यकिन गर्ने ।</p> <p>४ रोप्ने बिरुवाको तयारी गर्ने ।</p> <p>५ लाइन देखि लाइन दूरीको आधा मार्जिन छोडेर बेसलाइन तान्ने ।</p> <p>६ सोही अनुसार मार्जिन छोडेर बिरुवा देखि बिरुवाको रोपाइ गर्ने विन्दुमा चिनो लगाउने ।</p> <p>७ बिरुवाको साइज अनुसार जरा सम्म पुर्ने गरी कुटोले वा खुर्पिले सानो खाडल बनाउने ।</p> <p>८ बिरुवाको जरा पुरिने गरी हरेक प्वालमा एक एक बटा बिरुवा राख्ने ।</p> <p>९ बोटलाई सिधा हुने गरी एक हातले समाई अर्को हातले जराको वरिपरि माटोले पुरी थिच्ने ।</p> <p>१० सबैतिर रोपिसकेर फेद-फेदमा हजारीले हल्का सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>१२ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): बिबिरुवा रोप्न तयारी जमीन र बिरुवा रोप्ने दूरी, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तयारी बिरुवा रोप्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बिरुवा एकनासले रोपिएको २. बिरुवाको जात र दिएको दूरी अनुसार रोपिएको । ३. रोपेका बिरुवालाई सिन्धित गरिएको । ४. बिरुवा सिधा देखिएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेका । 	<p>तयारी बिरुवा रोपन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बिभिन्न तरकारी बाली को बिरुवा रोप्ने दूरीको सूचि ● तयारी बिरुवा रोप्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● तयारी बिरुवा रोप्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बिरुवा, कुटो, फिता, डोरी, हजारी, पानि, कीला, बिरुवा राख्ने ट्रे, कैची

सुरक्षा रसावधानीहरू (Safety Precautions):

१. PPE अनिवार्य लगाउने ।
२. जरामा माटो सहित हुने गरी बिरुवा उखेल्ने ।

सब-मोड्यूल ६.२ गोडमेल तथा हेरचाह

समय : ८ घण्टा (सै) + ३९ घण्टा (ब्या) = ४७ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा विरुवा गोडमेल तथा हेरचाह गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. भ्रारपात हटाउन (Weeding) ।
२. बाक्लो विरुवा बेडाउन (Thinning) ।
३. खाली ठाउँमा विरुवा रोप्न (Gap Filling) ।
४. बाली गोडमेल (Hoeing) गर्न ।
५. उकेरा दिन (Earthing Up) ।
६. छापो दिन (Mulching) ।
७. ड्रिप विधिले सिचाइ गर्न (Deep Irrigation) ।
८. Flooding विधिले सिचाइ गर्न ।
९. Furrow विधिले सिचाइ गर्न ।
१०. Sprinkle विधिले सिचाइ गर्न ।
११. निकासको व्यवस्था गर्न ।
१२. थाँक्रो दिन (Staking) ।
१३. तरकारी बालीको काँटछाँट (Pruning) गर्न ।
१४. तरकारी बालीको अपरुटिङ्ग (Uprooting) गर्न ।
१५. तरकारी बालीको परागसेचक (Pollinator) राख्न ।

कार्यहरु :

- १ भ्रारपात हटाउने (Weeding) ।
- २ बाक्लो विरुवा बेडाउने (Thinning) ।
- ३ खाली ठाउँमा विरुवा रोप्ने (Gap Filling) ।
- ४ बाली गोडमेल (Hoeing) गर्ने ।
- ५ उकेरा दिने (Earthing Up) ।
- ६ छापो दिने (Mulching) ।
- ७ ड्रिप विधिले सिचाइ गर्ने (Drip Irrigation) ।
- ८ Flooding विधिले सिचाइ गर्ने ।
- ९ Furrow विधिले सिचाइ गर्ने ।
- १० Sprinkle विधिले सिचाइ गर्ने ।
- ११ निकासको व्यवस्था गर्ने ।
- १२ थाँक्रो दिने (Staking) ।
- १३ तरकारी बालीको काँटछाँट (Pruning) गर्ने ।
- १४ तरकारी बालीको अपरुटिङ्ग (Uprooting) गर्ने ।
- १५ तरकारी बालीको परागसेचक (Pollinator) राख्ने ।

कार्य विश्लेषण
गोडमेल तथा हेरचाह

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : भारपात हटाउने (Weeding)।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३ गोडमेल गर्नु पर्ने क्षेत्र एकित गर्ने । ४ उक्त क्षेत्रमा भएका भारपातहरूको पहिचान गर्ने । ५ भारपात हातले वा कुटोले उखेल्ने । ६ उखेलिएका भारपात डोको वा टोकरी आदिमा एकत्रित गर्ने । ७ भारपात उखेल्दा तरकारी बालीलाई कुनै असर परेको भए सिधा गराउने । ८ एकत्रित गरिएका भारहरू दिइएको स्थानमा जम्मा गर्ने । ९ सामग्री सफा गरी यथा अवस्थामा राख्ने । १० प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): भारपात गोडमेल गर्नु पर्ने भएको तरकारी बाली क्षेत्र (Field), भारपात उखेलेर जम्मा गर्ने साईट, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भारपात हटाउने (Weeding)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. तरकारी बालीमा भारपात नदेखिएको । २. बाली-बिरुवाको समय समयमा गोडमेल गरिएको । ३. बाली सिधा सिधा देखिएको । ४. भारपात निर्दिष्ट ठाँउमा विसर्जन गरेको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<ul style="list-style-type: none"> • भारपातको परिचय • फाइदा र बेफाइदा • भारपात हटाउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • विभिन्न तरकारी बालीमा देखिने प्रचलित भारहरूको सुचि • भारपात हटाउने विधिहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कुटो, डोको, टोकरी, हँसिया

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. उखेलिएको भारपात निश्चित स्थानमा फाल्नु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बाक्लो बिरुवा बेडाउने (Thinning) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ थिनिङ्ग गर्नु पर्ने क्षेत्र एकिकन गर्ने ।</p> <p>४ उक्त एरियामा भएका बाक्लोपन पहिचान गर्ने ।</p> <p>५ कमजोर बिरुवाहरू, बाक्लो बिरुवाहरू उखेल्ने ।</p> <p>६ ब्याडमा बाँकि रहेका बिरुवाहरूको दूरी एकनास कायम गर्ने ।</p> <p>७ उखेलिएका बिरुवा डोको वा टोकरी आदिमा एकत्रित गर्ने ।</p> <p>८ तरकारी बालीलाई कुनै असर परेको भए सिदा गराई दिने।</p> <p>९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>१० कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): थिनिङ्ग गर्नुपर्ने भएको नर्सरी ब्याड वा तरकारी बाली क्षेत्र (Field), आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाक्लो बिरुवा बेडाउने (Thinning) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बिरुवाहरू बाक्लो नदेखिएको । २. बाली (बिरुवाको जतन गरिएको र सिधा देखिएको । ३. बाँकि रहेका बिरुवाहरूको दूरी एकनासको भएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>थिनिङ्ग</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> • थिनिङ्गका फाइदा र बेफाइदा • थिनिङ्ग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बाक्लोबिरुवाबेडाउने (Thinning) विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कुटो, डोको वा टोकरी, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. निवार्य PPE लगाउने ।
२. थिनिङ्ग गरेका बिरुवा गेप फिलिङ्गको लागि पनि हुने भएकोले बिरुवा नभाँचिने गरी उखेल्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : खाली ठाउँमा बिरुवा रोप्ने (Gap Filling) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ Gap filling गर्नु पर्ने क्षेत्र यकिन गर्ने ।</p> <p>४ उक्त एरियामा आवश्यक पर्ने बिरुवाको संख्या ऐकिन गर्ने ।</p> <p>५ सोही अनुसार बिरुवा प्लास्टिक ट्रेमा लिने ।</p> <p>६ हरेक ग्यापमा कुटोको सहायताले प्वाल पार्ने ।</p> <p>७ हरेक प्वालमा बिरुवा रोप्ने र फेदमा प्रेस गर्ने ।</p> <p>८ अन्य बालीलाई कुनै असर परेको भए सिधा गराइदिने ।</p> <p>९ रोपीसकेका बिरुवालाई हजारीले सिचाइ गर्ने ।</p> <p>१० प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>११ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): बिरुवा रोपेको र बिरुवा मरेको वा कमजोर देखिएको तरकारी बाली क्षेत्र, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): खाली ठाउँमा बिरुवा रोप्ने (Gap Filling) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> बिरुवाको लाइनमा Gap नदेखिएको । बिरुवाहरू एकनास देखिएको । कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Gap filling</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व फाइदा बेफाइदा Gap filling गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू बिरुवा रोप्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बिरुवा, हुटो, डोको वा टोकरी, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

- अनिवार्य PPE लगाउने ।
- बिरुवाको Gap Filling गर्न नर्भाचिएको बिरुवामात्र छान्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : बाली गोडमेल गर्ने (Hoeing)।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
१ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३ Hoeing गर्नु पर्ने क्षेत्र एकिकन गर्ने । ४ उक्त क्षेत्रमा भएका अनावस्यक वस्तुहरू सफा गर्ने । ५ बोटको वरिपरि कुटो/खुर्पी कोदालोले माटो खुकूलो हुने गरी खन्ने । ६ एवं रितले माटो बुरबुराउदो बनाउने । ७ भारपातका जरा छुन् भने जम्मा गरी हटाउने । ८ बालीलाई कुनै असर परेको भएमा सिधा गराईदिने । ९ Hoeing गरेका विरुवालाई हजारीले हल्का सिचाइ गर्ने । १० प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११ कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।	<p>अवस्था (Condition): विरुवा रोपेको क्षेत्र (Field), आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली गोडमेल गर्ने (Hoeing)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बोटविरुवाको जरा नकाटिएको । २. बोटविरुवाको जरा नखल्वलिएको । ३. माटो बुरबुराउदो देखिएको । ४. भारपात नदेखिएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बाली गोडमेल (Hoeing)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा • Hoeing गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बाली गोडमेल गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कुटो, कोदालो, डोको वा क्रेट, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने
२. विरुवाको जरा काटिनबाट जोगाउने ।
३. विरुवाको जरा नखल्वल्याउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : उकेरा दिने (Earthing Up) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. उकेरा दिने क्षेत्र एकन गर्ने । ४. उक्त एरियामा भएका अनावस्यक वस्तुहरू सफा गर्ने । ५. बोट देखि ६ इन्च परको माटो कुटो वा खुर्पिले वा कोदालोले लाइनको दुबै तिरबाट वा बोटको गोलाइबाट ४-६ इन्च गहिरो गरी खन्ने । ६. खनिसकेको माटो बुरबुराउदो बनाउने । ७. बुरबुराउदो माटो लाइनको दुबै तिरबाट एकनासले वा बोटको वरिपरि चढाउने । ८. भारपात छन भने जम्मा गरी हटाउनेस ९. बालीलाई कुनै असर परेको भएमा सिधा गराईदिने । १०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बिरुवा रोपेको तरकारी बाली क्षेत्र (Field), आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): उकेरा दिने (Earthing Up) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लाइनको ड्याडमा एकनासले उकेरा लगाएको देखिएको २. माटो बुरबुराउदो देखिएको । ३. घाँस तथा भारपात नदेखिएको । ४. कुनै पनि बालीमा नोक्सान पुर्याएको नदेखिएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>उकेरा (Earthing-up)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा • Earthing-up गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Earthing-up गर्ने विधिहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, डोको वा क्रेट, पानी, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने
२. बिरुवाको जरा खल्वल्याउन र काट्नबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : छापो दिने (Mulching)।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । १. आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । २. Mulch दिने क्षेत्र यकिन गर्ने । ३. बेसाइजका धरै ठुला लामा छापो दिने वस्तुहरू छन भने काटेर एक फिट भन्दा छोटो साइजमा ल्याउने । ४. उक्त एरियामा भएका अनावश्यक वस्तुहरू सफा गर्ने । ५. तयार गरिएको छापो बोटको वरिपरि वा प्लट वा ड्याडको माथि बिच्छ्याउने । ६. लेबल मिलाई एकनास बनाउने । ७. बालीलाई कुनै असर परेको भएमा सिधा गराई दिने । ८. छापो फैलाएपछि विरुवालाई हजारिले हल्का सिन्चाई गरी भिजाई दिने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): छापो दिनु पर्ने तरकारी बाली वा क्षेत्र (Field), आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): छापो दिने (Mulching)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. छापो एकनास देखिएको । २. खुला जमीन वा माटो नदेखिएको । ३. छापोलाई सिंचाइ गरी भिजाईएको । ४. हावाले नउडाउने व्यवस्था मिलाईएको वा च्यापिएको वा थिच्चिएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>छापो (Mulching)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> • Mulch दिदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Mulch को लागि उपयोगी हुने वस्तुहरूको सुचि • Mulch गर्ने विधिहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, न्यूज पेपर वा पराल वा खर वा छ्वाली वा प्लाष्टिक, खुकुरी वा खुर्पा, अचानो, Pane, हजारी, काठ वा बाँसका टुक्रा वा ईट्टा वा ढुङ्गा

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. प्राङ्गारिक वस्तु भिजाएर जाम गर्नु उचित हुन्छ ।
३. पेपर र प्लाष्टिक हो भने कुनै ठोस वस्तुले च्याप्नु पर्दछ ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : ड्रिप विधिले सिचाइ गर्ने (Drip Irrigation) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ड्रिप गर्ने उपयुक्त समय छनौट गर्ने अथवा सांझको समयमा ड्रिप गर्ने । ४. ड्रिप विधिले सिचाइ गर्नु पर्ने क्षेत्र यकिन गर्ने । ५. जमीनमा छापोले छोप्ने । ६. ले-आउट अनुसार फिडर पाईपको भल्भ खोल्ने र पानी पठाउने । ७. प्रत्येक नोजलबाट पानिको बहाव हिसाब गरी लाग्ने कूल समय निकाल्ने । ८. बिरुवाको साइज अनुसार १-२ ली. प्रति २४ घण्टाको हिसाबले समय हिसाब गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): ड्रिप ईरिगेशन सिस्टम जडान गरीएको क्षेत्र, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): ड्रिप विधिले सिचाइ गर्ने (Drip Irrigation) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बिरुवाको फेदमा पाईपबाट पानी पुगेको । २. सबै नोजलबाट समान रुपमा पानीको प्रवाह भएको । ३. छापो लगाईएको जमीनमा सिंचाइ गरिएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>सिचाइ (Irrigation)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • किसिम • विधि <p>Drip Irrigation</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा • Drip विधिले सिंचाइ गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Drip सिचाइ गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, न्यूज पेपर वा पराल वा खर वा छ्वाली वा प्लाष्टिक, खुकुरी वा खुर्पा, अचानो, Pane, हजारी, काठ वा बाँसका टुक्रा वा ईट्टा वा हुंझा।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. सिचाइ गर्दा Pipe ले बिरुवा भाँचिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ८ : Flooding विधिले सिंचाइ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. सिंचाइ गर्नु पर्ने क्षेत्र यकिन गर्ने । ४. सिंचाइ गर्ने क्षेत्रमा ढिलको व्यवस्था छ छैन यकिन गर्ने । ५. कतै ढिल भत्केको छ भने मर्मत गर्ने । ६. पानीको मुहान खोल्ने । ७. पानी बगेको हेरी कतै अवरोध देखिएमा कोदालोको मदतले अवरोध हटाउने । ८. सबैतिर पानीले भिजेको यकिन गरी पानीको मुहान बन्द गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): Flooding विधिले सिंचाइ गर्न मिल्ने व्यावस्था मिलाइएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Flooding विधिले सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सबै जमीन भिजेको । २. अनावश्यक पानी नजमेको । ३. पानि खेर नफालिएको । ४. जमीन भिज्नासाथ स्रोत बन्द गरेको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Flooding विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा • Flooding विधिले सिंचाइ गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Flooding सिंचाइ विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, PPE

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. पानि जम्न दिनु नहुने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ९ : Furrow विधिले सिंचाइ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Furrow गर्नु पर्ने क्षेत्र यकिन गर्ने । ४. Furrow गर्ने क्षेत्रमा Furrow को व्यवस्था छु छैन यकिन गर्ने । ५. कतै भत्केको छ भने मर्मत गर्ने । ६. पानिको मुहान खोल्ने । ७. पानि बगेको हेरी कतै अवरोध देखिएमा कोदालोको मदतले हटाउने । ८. सबै तिर पानिले भिजेको यकिन गरी पानीको मुहान बन्द गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): Furrow विधिले सिंचाइ गर्न मिल्ने व्यवस्था मिलाईएको जमीन, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Furrow विधिले सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सबै जमीन, ड्याड वा प्लट भिजेको । २. कतै अनावश्यक पानी नजमेको । ३. पानी खेर नफालिएको । ४. जमीन भिज्नासाथ स्रोत बन्द गरेको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Furrow विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा • Furrow विधिले सिंचाइ गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Furrow सिंचाइ विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, PPE

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. पानी जम्न दिनु नहुने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १० : Sprinkle विधिले सिंचाइ गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्नेस २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Sprinkle गर्नु पर्ने क्षेत्र एकिकन गर्ने । ४. Sprinkle गर्ने क्षेत्रमा सोको ब्याबस्था छु छैन यकिन गर्ने । ५. Sprinkle कतै विग्रेको छ भने एकिकन गरी मर्मत गर्ने / Replace गर्ने । ६. छापोको ब्याबस्था छैन भने मिलाउने । ७. उपयुक्त समय चकी घाम नलागेको समय छनौट गर्ने । ८. सप्लाई पाईपको गेट-भल्भ खोल्ने । ९. सबैतिर एकनासले भिजे नभिजेको यकिन गर्ने र भिजेका लागेमा गेट-भल्भ बन्द गर्ने । १०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): Sprinkleविधिले सिंचाइ गर्न मिल्ने ब्याबस्था मिलाईएको जमीन, प्लट, ड्याड, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): Sprinkle विधिले सिंचाइ गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सबै जमीन, ड्याड वा प्लट भिजेको । २. कतै अनावश्यक पानी नजमेको । ३. पानि खेर नफालिएको । ४. जमीन भिज्नासाथ गेट-भल्भ बन्द गरेको । ५. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Sprinkle विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा • Sprinkle विधिले सिंचाइ गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • Sprinkle सिंचाइ विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, छापो, कोदालो, स्प्रींकल नोजल, Flexible Pipe, Sprinkle Stand

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. धेरै पानि जम्न नदिने ।
३. अनिवार्य छापो दिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ११ : निकास (Drainage) को व्यवस्था गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. निकास गर्नु पर्ने क्षेत्र एकिन गर्ने । ४. निकास गर्ने क्षेत्रमा सोको ब्याबस्था छु छैन एकिन गर्ने । ५. ड्रेनेज सिस्टम कतै बिग्रेको छ भने यकिन गरी मर्मत गर्ने वा स्लोप मिलाउने, कूलो बनाउने । ६. जमीनमा बढी भएको सबै पानि बग्ने दिने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): निकास बनाउनु पर्ने जमीन, प्लट, ड्र्याड, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): निकासको (Drainage) व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. जमीनमा पानि नजमेको । २. पानी सजिलोसंग बग्ने निकासको व्यवस्था गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>निकासको ब्यवस्थापन</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा • निकासको ब्याबस्थापन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • निकास ब्याबस्थापन विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कोदालो, फरुवा

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. पानी बग्ने स्लोप मिलेको हुनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १२ : थाँक्रो दिने (Staking)।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. थाँक्रो दिनु पर्ने बाली र त्यसको परिमाण यकिन गर्ने । ४. बालीको जात र साइज अनुसारको थाँक्राको साइज यकिन गर्ने । ५. बिरुवाको साइज हेरी थाँक्रो काट्ने । ६. थाँक्रोको फेद तिखार्ने र तयार गर्ने । ७. बिरुवाको १ फिट जति नजिक जरा नखल्बलिने गरी खाडल खन्ने (सानो साइजको लागि खाडल आवश्यक छैन, घनले ठोकेर पनि हुनसक्छ करेला, घिरौला, चिचिन्डा, लौका, फर्सीजात जस्तालाई ठूलो थाँक्रो वा छाप्रो टाँड दिइन्छ) ८. खाडलमा थाँक्रो राखी यसको फेदको वरिपरि थाँक्रो नहल्लिने गरी माटो-ढुङ्गाले पुर्ने । ९. खन्तीको बिन्डले राखिएको माटो-ढुङ्गा प्रेस गर्ने । १०. थाँक्रो दरो भैसकेपछि डोरीले लहरे बालिलाई थाक्रोमा बाँधेर साहारा दिने । ११. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १२. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बाली लगाएको जग्गा, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): थाँक्रो दिने (Staking)।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. थाँक्रोको उचाई र साइज बालि अनुसार रहेको । २. थाँक्रो बलियो संग फिक्स भएको । ३. लहरे बालिलाई थाँक्रोमा बाधिएको । ४. थाँक्रो धेरै ठूलो वा फल टिप्न कठिन हुने नभएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>थाँक्रो (Staking)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा • थाँक्रो दिदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • थाँक्रो दिने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, हसिया, खुपा, खन्ती, डोरी, थाँक्रो, बाँसका भाटा ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. थाँक्रो दह्रो र नभाँचिने हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १३ : तरकारी बालीको काँटछाँट (Pruning) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बोटको जात र विशपता यकिन गर्ने । ४. काटेर हटाउनु पर्ने हाँगा बिँगाहरू यकिन गर्ने । ५. आवश्यक नठानिएका बाङ्गो, बाक्लो र नचाहिने हाँगाहरू र जराहरू सिकेचरले काटेर हटाउने । ६. रोग-कीरा लागेका हाँगाबिँगा समेत सिकेचरले काटेर हटाउने । ७. सिकेचरले काटेको ठाउँमा Wax वा बोर्डो पेष्ट लगाउने । ८. काटेर फालिएका हाँगाविगाहरू एक ठाउँमा जम्मा गर्ने । ९. जम्मा गरिएका हाँगाबिँगाहरू निर्दिष्ट स्थानमा थुपार्ने । १०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): अनिच्छित हाँगाबिँगा पलाएका र रोगी विरुवाहरू, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीको काँटछाँट (Pruning) गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. अनावश्यक हाँगाबिँगा नभएको । २. रोगी र कीरा लागेका तथा बाङ्गो, बाक्लो र नचाहिने हाँगा र जराहरू सिकेचरले काटेर हटाईएको । ३. सिकेचरको काटेको ठाउँमा Wax वा बोर्डो पेष्ट लगाएको । ४. विरुवाको अन्य भागमा चोटपटक नलागेको वा हाँगाबिँगा नभाच्चिएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको 	<p>काँटछाँट (Pruning)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • फाइदा • बेफाइदा • काँटछाँट गर्दा बालीको किसिम, उमेर र अवस्था अनुसार हटाईने हाँगाविगाहरू • काँटछाँट गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • काँटछाँट गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हाँसिया, सिकेचर, डोको, PPE

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. धेरै हाँगाबिँगा नकाट्ने (Heavy pruning) ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १४ : तरकारी बालीको अपरुटिङ्ग (Uprooting) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्नेस २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बालीको जात र विशेषता यकिन गर्ने । ४. रोप्ने हो भने हजारीले बेड भिजाई खुपीले माटोको ढिक्कै सहित निकाल्ने । ५. जमीन राम्ररी भिजाई नरम बनाउने । ६. धेरै गहिरो जरा छैन भने हातैले विस्तारै तानेर निकाल्ने । ७. यदि गहिरो जरा छ भने बाली अनुसार कोदालो वा कुटो वा खन्तीले वरिपरि खन्नेर कति तल सम्म छ यकिन गर्ने । ८. वरिपरिको माटो विस्तारै खनेर खुकूलो बनाई निकाल्ने । ९. जराहरू एकत्रित गरिएपछि माटो सफा गरी क्रेटमा राख्ने । १०. निर्दिष्ट स्थानमा थुपार्ने वा संकल गर्ने । ११. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १२. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): सानै बेला भएका बिरुवा वा अपरुटिङ्ग गर्ने समय भएको जरेबाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीको अपरुटिङ्ग (Uprooting) गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. जरामा टुटफुट र चोटपटक नभएको । २. जातीय गुण अनुसार जरा छानेको । ३. जमीनमुनि जराको अंश नछोडिएको । ४. बेर्ना हो भने सानै बेला भएको र जरेबाली हो भने जराको Harvesting Maturity पुगेको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>Uprooting</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • कार्य • फाइदा • बेफाइदा • बाली र जात अनुसार अपरुटिङ्ग गर्ने उपयुक्त समय • अपरुटिङ्ग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • अपरुटिङ्ग गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, हसिया, सिकेचर, डोको वा क्रेट, कोदालो, खन्ती

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE लगाउने ।
२. सानै बिरुवाको जरा नखल्बल्याउने ।
३. खायन जरामा चोटपटक लाग्न नदिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १५ : तरकारी बालीको परागसेचक (Pollinator) राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक सामग्री जम्मा गर्ने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बालीको जात र परागसेचन विशेषता यकिन गर्ने । ४. भाले फूल फुल्ने बोट र पोथी फूल फुल्ने बोटको अनुपात मिलाएर रोप्ने । ५. बाली बिरुवा पानीले नपखालिने गरी ओत वा छानो दिने । ६. पोलिनेटर आउने गर्न र परागसेचन गराउने मदत गर्न तरकारी बालीको बिचबिचमा लाभदायक कीरा आकर्षण गर्ने फूलका बोटहरू लगाउने । ७. परागसेचक कीराहरू (जस्तैमौरी) राखिदिने । ८. पेष्टीसाइड प्रयोग नगर्ने वा गरिएमा विवेकपूर्ण ढंगले प्रयोग गर्ने । ९. मेकानिकली ब्रसले बोट हल्लाएर परागकण सन्चार गराउने । १०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): Pollination को लागि राख्नु पर्ने बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): तरकारी बालीको परागसेचक (Pollinator) राख्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. Flowering stage मा पर्याप्त चिस्यायन दिइएको । २. पोलिनेटरको रूपमा बीच बीचमा मौरी राखिएको । ३. पेष्टीसाइड प्रयोग नगरेको । ४. ओत वा छानो दिइएको । ५. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>परागसेचक (Pollinator)</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिभाषा • महत्व • कार्य • Pollinator दिनु पर्ने तरकारी बालीहरूको सूचि • Pollinator दिने बालीको उपयुक्त अवस्था • Pollination मा सहयोग गर्ने लाभदायक कीराहरूको सूचि • परागसेचक राख्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • परागसेचक राख्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

PPE, ब्रस, माहुरी, ड्रिफ्ट, ओत दिने वस्तुहरू

सुरक्षार सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. PPE लगाउने ।

सब-मोड्यूल ६.३ बाली निरीक्षण (Inspection)

समय : ३ घण्टा (सै) + ७ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा बीउ र बिरुवा रोपीसकेपछि बीउको गुणस्तर कायम गर्न बाली निरीक्षण गर्ने कार्य सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. बेजात हटाउन (Roughing) ।
२. आधिकारिक बाली निरीक्षकबाट बीउ/बाली निरीक्षण गराउन ।
३. बीउ/बाली निरीक्षण अभिलेख राख्न ।

कार्यहरु :

१. बेजात हटाउने (Roughing) ।
२. आधिकारिक बाली निरीक्षकबाट बीउ/बाली निरीक्षण गराउने ।
३. बीउबाली निरीक्षण गरिएको अभिलेख राख्ने ।

कार्य विश्लेषण
(बाली निरीक्षण)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : बेजात हटाउने (Roughing) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. खडा बीउ बालीको स्रोत र स्तर यकिन गर्ने । ४. बीउ बालीको पृथकता दूरी मिले नमिलेको एकिन गर्ने । ५. खडा बीउ बालीलाई चारै तिर घुमी निरीक्षण गरी बेजात पहिचान गर्ने । ६. बीउ बालीमा देखिएका बेजात बोटहरू उखेलेर हटाउने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था(Condition): खडा बीउबाली</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बेजात हटाउने (Roughing) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. खडा बीउ बालीलाई बेजात पहिचान गरी उखेलेर हटाएको । २. खडा भएको बीउ बाली एकनास देखिएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउमा Roughing</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ बालीको पृथकता दूरी (Isolation) को महत्व ● बीउ/बाली Roughing (Off Type हटाउदा) गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● बेजात हटाउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कागज, पेन्सिल, लेन्स, बीउ बाली जातको गुणहरू भएको पुस्तिका, हसिया, खडा बीउबालीको मापदण्ड (Field Standard) पुस्तिका ।

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बाली निरीक्षकबाट बीउ/बाली निरीक्षण गराउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. पूर्व जानकारी फाराम भर्ने । ४. बीउ प्रमाणिकरण निकायमा बीउ बाली निरीक्षणको लागि बीउ रोपेको एक महिना भित्र पूर्व जानकारी फाराम पठाउने । ५. बीउ प्रमाणिकरणको लागि तोकिएको पटक वा कम्तीमा २ पटक निरीक्षण गराउने । ६. निरीक्षकबाट बीउ निरीक्षण गरेको प्रतिवेदन लिने । ७. बीउ निरीक्षकबाट बीउ प्रमाणिकरण गराउने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था(Condition): फूल खेले उमेरका र फल पाक्ने उमेरका खडा बीउ-बाली</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली निरीक्षकबाट बीउ/बाली निरीक्षण गराउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउ निरीक्षकबाट बीउ प्रमाणिकरण गरेको संकेत पत्र प्राप्त भएको । २. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ निरीक्षण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउका स्तरहरू र तिनको मापदण्ड ● पूर्व जानकारी फाराम ● बीउ/बाली/खेत निरीक्षण गर्ने गराउने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कागज, पेन्सिल, लेन्स, स्रोत बीउको निस्सा/प्रमाणिकरण टयाग, बीउबाली जातको गुणहरू भएको पुस्तिका, खडा बीउबालीको मापदण्ड (Field and Seed Standard). पुस्तिका, खेत निरीक्षण फारमहरू, Measuring tape, Calculator

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : बीउ/बाली निरीक्षण अभिलेख राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बाली निरीक्षक संगै बीउ बाली निरीक्षणमा सहभागी हुने । ४. बीउबाली निरीक्षकले बाली निरीक्षण गरी तयार गरेको प्रतिवेदन यकिन गर्ने । ५. निरीक्षकबाट एकप्रति प्रतिवेदन लिई सुरक्षित राख्ने । ६. एकप्रति प्रतिवेदन फोटोकपि गरी आफूसंग सुरक्षित राख्ने । ७. बीउ प्रमाणिकरणको समयमा सक्कल प्रतिवेदन बीउ प्रमाणिकरण निकायमा पेश गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था(Condition) : बाली निरीक्षण फाराम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउ बाली निरीक्षण अभिलेख राख्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बाली निरीक्षण प्रतिवेदन अनुरुप बाली व्यवस्थापन गरी अभिलेख राखेको । २. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउबाली निरीक्षण अभिलेख</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ प्रमाणिकरण ● बीउ स्तर/खेतको (Field) स्तरहरू र तिनको मापदण्ड

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

कागज, पेन्सिल, स्रोत बीउको निस्सा/प्रमाणिकरण टयाग, बीउबाली जातको गुणहरू भएको पुस्तिका, खडा बीउ/बालीको मापदण्ड (Field and Seed Standard) पुस्तिका, खेत निरीक्षण फारमहरू, Measuring tape, Calculator, संकेत पत्रहरू

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

सब-मोड्यूल ६.४ रोग कीरा व्यवस्थापन (Pest Management)

समय : ५ घण्टा (सै) + २० घण्टा (ब्या) = २५ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा विउ, नर्सरी तथा बिरुवामा लाग्ने रोग कीरा व्यवस्थापन गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्ने ।
२. रोग कीराको पहिचान गर्ने ।
३. सानो भागमा देखिएका रोगका लक्षणलाई टिपेर नष्ट गर्ने
४. हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्ने ।
५. मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्ने ।
६. च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) राख्ने ।
७. बत्तीका पासो (Light trap) राख्ने ।
८. विषादी छर्ने (Spray) ।

कार्यहरु :

१. रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्ने ।
२. रोग कीराको पहिचान गर्ने ।
३. सानो भागमा देखिएका रोगका लक्षणलाई टिपेर नष्ट गर्ने ।
४. हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्ने ।
५. मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्ने ।
६. च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) राख्ने ।
७. बत्तीका पासो (Light trap) राख्ने ।
८. विषादी छर्ने (Spray) ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य: नं. १ : रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१. आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३. रोग कीराको सर्भेक्षण बीउ उत्पादन प्लट यकिन गर्ने ।</p> <p>४. खडा बाली निरीक्षण गरी असामान्य लक्षणहरू देखिएको पहिल्याउने ।</p> <p>५. असामान्य लक्षण देखिएका बिरुवाको जरा देखि टुप्पोसम्म अवलोकन गर्ने ।</p> <p>६. असामान्य लक्षणयुक्त बिरुवाका भागको नमूना उखलेर/काटेर/चुढेर संकलन गर्ने ।</p> <p>७. कीराका अण्डा, लार्भा, प्युपा वा वयष्क भेटिए नमूना संकलन गर्ने ।</p> <p>८. संकलन गरिएका नमूनालाई प्लाष्टिक थैला/बट्टा/सिसी/वोटलमा राख्ने ।</p> <p>९. संकलन गरिएका नमूनामा मिति, स्थान, संकलकको नाम र बालीको नाम, क्षतिको प्रकार उल्लेख गर्ने ।</p> <p>१०. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने ।</p> <p>११. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition) :</p> <p>बीउ उत्पादन प्लट, सर्भेक्षण फाराम, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task):</p> <p>रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <p>१. बाली अवलोकन गरी असामान्य लक्षण देखिएको बिरुवा पहिल्याएको ।</p> <p>२. बिरुवामा लागेको रोगको लक्षणयुक्त भाग र कीराको अण्डा, लार्भा, प्युपा वा वयष्क को नमूना संकलन गरी प्लाष्टिक थैला/बट्टा/सिसी/वोटलमा राखेको ।</p> <p>३. नमूना संकलन गरेको प्लाष्टिक थैला/बट्टा/सिसी/वोटलमा मिति, स्थान, संकलक, बालीको नाम, क्षतिको प्रकार उल्लेख गरेको ।</p> <p>४. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको ।</p>	<p>रोग कीरा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● कार्य ● प्रकार <p>सर्भेक्षण (Surveillance)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● कार्य ● महत्व <ul style="list-style-type: none"> ● रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● रोग कीराको सर्भेक्षण (Surveillance) गर्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

हातेलेन्स, प्लाष्टिक थैला, बट्टा, सिसी, चक्कु, ब्लेड, कैचि, स्वीपनेट, सेतो कागज, कलम, रबर बायण्ड

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य: नं. २ : रोग कीराको पहिचान गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Technical Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. संकलित नमूना टेबल माथि राख्ने । ४. लेन्सको सहायताले हेरेर रोग वा कीरा वा अन्य कारण के हो लक्षणको आधारमा छुट्याउने । ५. अण्डा, लार्भा वा प्युपालाई बट्टामा राख्ने । ६. अण्डा, लार्भा वा प्युपालाई प्राकृतिक वासस्थान र आहारा उपलब्ध गराइ बयष्क हुन हुर्कन दिने । ७. आखा र लेन्सले हेरेर फ्याक्ट सिटको आधारमा कीरा/रोग पहिचान गर्ने । ८. पहिचान गर्न नसकिएका नमूनालाई क्षति नपुऱ्याइकन सुरक्षित तवरले लेबल गरेको नमूना सहित नजिकको प्रयोगशालामा पहिचानको लागि पठाउने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): फिल्ड प्रयोगशाला, रोग कीराको नमूना, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): रोग, कीराको पहिचान गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. संकलित नमूनाबाट रोग कीरा वा असामान्य लक्षणको पहिचान भएको । २. संकलित नमूनामा आवश्यक जानकारी सहित लेबलिङ्ग गरेको । ३. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>रोग कीरा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● रोगका लक्षणहरू ● असर ● रोग, कीराको पहिचान गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरूरोग ● कीरा पहिचान गर्ने तरिका ।

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

फ्याक्टसिट, कम्पेण्डियम, हातेलेन्स, पत्ती, कैची, चक्कु, प्लाष्टिक थैला, कटन, प्लाष्टिक बट्टा, सेतो कागज, कलम, रबर व्याण्ड, कीरा हुर्काउने माध्यम (वासस्थान, आहारा), किट बक्स, कपुर, चिम्टी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य: नं. ३ : सानो भागमा देखिएका रोगका लक्षणलाई टिपेर नष्ट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. रोग कीराको सर्भेक्षण गर्ने बीउ उत्पादन प्लट यकिन गर्ने । ४. विरुवाको भागमा देखिएका असमान्य लक्षणहरू पहिल्याउने ५. असमान्य देखिएका रोगका लक्षणयुक्त विरुवाका भागहरू चुढेर, टिपेर अलग गर्ने ६. अलग गरिएका रोगका भागलाई मुख्य फिल्डभन्दा टाढा खाडल खनेर गाडने वा जलाउने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ उत्पादन प्लट, PPE Set, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): सानो भागमा देखिएका रोगका लक्षणलाई टिपेर नष्ट गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. पहिचान गरी अलग्याइएका विरुवाको रोग लागेका भाग २. रोगी भागलाई सुरक्षित तवरले नष्ट गरिएको । ३. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>रोग</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● लक्षण ● असर ● रोग कीराको पहिचान गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● रोग कीराको पहिचान गर्ने तरिका ।

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

प्लाष्टिक थैला, कैचि, चक्कु, सलाई, मट्टितेल, कुटो, कोदालो, विषादी, खर, कागज

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य: नं. ४ : हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. नर्सरी प्लटमा शत्रु कीराको बासस्थान आँखाले हेरेर र हातले कोट्यायर पहिल्याउने । ४. हानीकारक (शत्रु) कीरा वा यसको अवस्था पहिचान गर्ने । ५. अण्डा, लार्भा, प्युपा वा वयष्क (शत्रु) कीरालाई हातले टिपेर वा बोटबाट टकटक्याएर वा स्वीपनेटले पक्रेर बट्टामा राख्ने । ६. संकलन गरिएका विभिन्न अवस्थाका हानीकारक (शत्रु) कीरालाई मिचेर, थिचेर, जलाएर, जमीन मुनि गाडेर नष्ट गर्ने । प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition) : बीउ उत्पादन प्लट, PPE Set, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. आँखाले हेरेर र हातले कोट्यायर शत्रु कीराको बासस्थान पहिल्याएको । २. हानीकारक (शत्रु) कीराको अण्डा, लार्भा, प्युपा वा वयष्क कीरालाई हातले टिपेर वा बोटबाट टकटक्याएर वा स्वीपनेटले पक्रेर नष्ट गरेको । ३. खडा बालीमा हानीकारक कीरा नदेखिएको । ४. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>हानीकारक कीरा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● कार्य ● हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● हानीकारक कीरा हातले टिपेर नष्ट गर्ने तरिका

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

स्वीपनेट, प्लाष्टिक थैला, प्लाष्टिक बट्टा, लठ्ठी, सलाई, मट्टितेल, कुटो, कोदालो, विषादी, खर, कागज

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य: नं. ५ : मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Technical Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. रोग कीराको सर्भेक्षण बीउ उत्पादन प्लट यकिन गर्ने । ४. बट्टा वा प्लाष्टिक थैला वा कपासमा फेरोमन र मालाथायन विषादी मिलाउने । ५. जग्गाको आकार अनुसार प्रति रोपनी २ वटा trap बराबर दूरी मिलाई लठ्ठी गाडेर सेट गर्ने । ६. मोहिनी पासो (Pheromone trap) लाई उक्त गाडेको लठ्ठीमा २ देखि ५ फिटको उचाईमा भुण्ड्याउने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ/बाली उत्पादन प्लट, मोहिनी पासो, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. Pheromone trap भित्र फेरोमन र मालाथायन विषादी मिलाएको । २. प्रति रोपनी २ वटा पासो २ देखि ५ फिटको उचाईमा बराबर दूरीमा भुण्ड्याएको । ३. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>मोहिनी पासो (Pheromone trap)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● पहिचान ● मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● मोहिनी पासो (Pheromone trap) राख्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
मोहिनी पासो (Pheromone trap), प्लाष्टिक बट्टा, तार, विषादी, लठ्ठी

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य: नं. ६ : च्यापच्यापे पासो (Sticky Trap) राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. रोग कीराको सर्भेक्षण बीउ उत्पादन प्लट यकिन गर्ने । ४. सिफारिस भए अनुसार च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) खोल्ने । ५. जग्गाको आकार अनुसार प्रति रोपनी २ वटा trap बराबर दूरी मिलाई लठ्ठी गाडेर सेट गर्ने । ६. च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) लाई उक्त गाडेको लठ्ठीमा २ देखि ५ फिटको उचाईमा भुण्ड्याउने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने 	<p>अवस्था (Condition): बीउ उत्पादन प्लट, च्यापच्यापे पासो, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) राख्ने ।</p> <p>मानक(Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. प्रति रोपनी २ वटा च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) २ देखि ५ फिटको उचाईमा बराबर दूरीमा भुण्ड्याएको । २. कार्य सम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>च्यापच्यापे पासो (Sticky trap)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● पहिचान <ul style="list-style-type: none"> ● च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) राख्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● च्यापच्यापे पासो (Sticky trap) राख्ने तरिका

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :
च्यापच्यापे पासो (Sticky trap), लठ्ठी, तार वा डोरी, प्लाष्टिक सिट

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य: नं. ७ : बत्तीको पासो (Light trap) राख्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Technical Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बत्तीको पासो जोड्न बिजुलि बत्ती र खम्बाको व्यवस्था गर्ने । ४. बीउ प्लटको बीचमा नहल्लिने गरी खम्बा गाड्ने । ५. गाडेको खम्बामा बालीको माथि देखिने गरी बत्तीको पासो (Light trap) सेट गर्ने । ६. बत्तीको पासो (Light trap) तल आकर्षित भएका कीराहरूलाई जम्मा गर्न प्लाष्टिकको थैला वा साबुन पानीको बाटा राख्ने । ७. बत्तीको पासो पानी वा हावाबाट बचाउन ओटवो व्यवस्था गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने 	<p>अवस्था (Condition): बीउ उत्पादन प्लट, बत्तीको पासो (Light trap), आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बत्तीको पासो (Light trap) राख्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. नहल्लिने गरी बत्तीको खम्बा गाडेको । २. बालीको माथि देखिने गरी खम्बामा बत्तीको पासो (Light trap) सेट गरेको । ३. बत्तीको पासो (Light trap) तल प्लाष्टिकको थैला वा साबुन पानीको बाटा राखेको । ४. बत्तीलाई पानीबाट जोनाउन ओट दिइएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बत्तीका पासो (Light trap)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● पहिचान ● बत्तीका पासो (Light trap) राख्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बत्तीका पासो (Light trap) राख्ने विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

बल्ब, तार, (Light trap set), लट्ठि, डोरी, थैला/बाटा सर्फ पानी, प्लाष्टिक सिट

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य: नं. ८ : बिषादी छर्ने (Spray) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Technical Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बालीमा लागेको रोग वा कीरा के हो कुन अवस्थामा छ यसको पहिचान गर्ने । ४. तौलेर वा मापन गरेर बिषादीको मात्रा पानीमा मिलाउने । ५. बिषादी छर्ने स्प्रेयर लिने । ६. मास्क, ग्लोव, एप्रोन, गम्बुट, चस्मा लगाई हावाको बिपरित दिशाबाट पछाडि हटदै बिषादी छर्ने । ७. बिषादी छरिसकेपछि बिषादीका बट्टा, भाडा सुरक्षित बिसर्जन गर्ने । ८. स्प्रेयर सफा गर्ने तथा सावन पानीले हात खुट्टा, मुख धुने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने 	<p>अवस्था (Condition): बीउ उत्पादन प्लट, बिषादी, PPE Set, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बिषादी छर्ने (Spray) ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. तौलेर वा मापन गरेर बिषादीको मात्रा पानीमा मिलाएर स्प्रेयरमा राखेको । २. हावाको बिपरित दिशाबाट पछाडि हटदै बिषादी छर्नेको । ३. बिषादी छरिसकेपछि बिषादीका बट्टा, भाडा सुरक्षित बिसर्जन गरेको । ४. PPE लगाएर बिषादी छरेको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बिषादी</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य ● फाइदा र बेफाइदा <ul style="list-style-type: none"> ● बिषादी छर्ने (Spray) ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बिषादी छर्ने (Spray) विधि

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials) :

बिषादी, स्प्रेयर, मास्क, पञ्जा, चस्मा, एप्रोन, गम्बुट, पानी, सावन

सुरक्षा र सावधानी (Safety Precautions) :

१. PPE अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।
२. औजार उपकरण चलाउँदा सुरक्षित तवरले चलाउने ।
३. औजार उपकरण प्रयोग गर्दा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगिने ।

मोड्यूल ७ : बाली भित्र्याउने कार्य (Harvesting)

समय : ५ घण्टा (सै) + २५ घण्टा (ब्या) = ३० घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्यूलमा बाली भित्र्याउने कार्य (Harvesting) कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
२. बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
३. छोएर (Feel विधि) बालीको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
४. पहेंलो बिरुवा उखेल्ल (Haulm Pulling) ।
५. बाली काट्न ।
६. फल टिप्न वा भाँच्न ।
७. जमीन मुनिको बाली खन्न/निकाल्न ।
८. बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने/गुमस्याउन ।
९. क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्न/चुट्न ।

कार्यहरु :

१. फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
२. बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
३. छोएर (Feel विधि) बालीको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।
४. पहेंलो बिरुवा उखेल्ले (Haulm Pulling) ।
५. बाली काट्ने ।
६. फल टिप्ने वा भाँच्ने ।
७. जमीन मुनिको बाली खन्ने/निकाल्ने ।
८. बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने/गुमस्याउने ।
९. क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्ने/चुट्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. परीक्षण गर्नुपर्ने फल टिप्ने । ४. फलमा विकसित भएको रङ्ग यकिन गर्ने । ५. यदि फलमा रातो, पहेँलो रङ्गहरू देखिएमा फलहरू परिपक्व भएको यकिन गर्ने । ६. फलहरू जात अनुसार पूर्ण रूपमा विकसित भएको यकिन गर्ने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको । ८. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारी नर्सरी, परिपक्व भएको/हुन लागेको फलहरू, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. रातो र पहेँलो रङ्ग भएका फलहरू परिपक्व भएको यकिन गरेको । २. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार ● फल टिप्ने तरिका ● फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता निरीक्षण (Maturity Test) गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● फलको रङ्गको आधारमा परिपक्वता निरीक्षण (Maturity Test) गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फलहरू, रिफ्याक्टो मिटर, नेट (जाली)

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ परीक्षण गर्ने फलको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बालीको जीवनी (Morphology) अध्ययन गरी परिपक्व हुने दिन निकाल्ने ।</p> <p>५ एक वर्षे बालीको, लगाएको वा रोपेको मिति टिपोट गर्ने ।</p> <p>६ बाली लगाएको दिनदेखि परिपक्व हुने दिन यकिन गर्ने ।</p> <p>७ बाली परिपक्व हुन यकिन हुने दिन सम्ममा बाली परिपक्व भए नभएको म्याच गर्ने ।</p> <p>८ परिपक्व भएका बालीका फलहरू छुट्ट्याउने ।</p> <p>९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>१० कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी नर्सरी, फलहरू, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बाली लगाएको दिन यकिन गरेको । २. फलहरू परिपक्व भएको समय पत्ता लगाएको । ३. परिपक्व भएका फलहरू छुट्ट्याएको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार <p>बालीको जीवनी (Morphology)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बाली लगाएको र फल परिपक्व हुने दिन पत्ता लगाउने विधि ● बाली परिपक्व भएको यकिन गर्ने तरिका ● बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● बाली अवधिको आधारमा फलको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फलहरू

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : छोएर (Feel विधि) बालीको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ परिपक्वता परीक्षण गर्ने फलहरू छनौट गर्ने ।</p> <p>४ फलहरू छिपिएको र नछिपिएको छोएर यकिन गर्ने ।</p> <p>५ छिपिएका फलहरू परिपक्व, हृस्टपुस्ट र साइज पूरा विकास भए नभएको यकिन गर्ने ।</p> <p>६ जात अनुसार ठूलो साइज भई हृस्टपुस्ट र छिपिएका फलहरू छाम्दा पोटिलो भएमा फलहरू परिपक्व भएको यकिन गर्ने ।</p> <p>७ परिपक्वता यकिन गरेका फलहरू टिप्ने ।</p> <p>८ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>९ कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी नर्सरी, फलहरू, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): छोएर (Feel विधि) बालीको परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. फलहरूको साइज बढेनबढेको परीक्षण गरेको । २. पोटिलो, हृस्टपुस्ट र छिपिएका फलहरू छुट्याएको । ३. परिपक्व भएका फलहरू छुट्याएको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार <p>बालीको जीवनी (Morphology)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बाली लगाएको र फल परिपक्व हुने दिन पत्ता लगाउने विधि ● बाली परिपक्व भएको यकिन गर्ने तरिका ● Feel विधिबाट परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्ने विधि ● Feel विधिबाट परिपक्वता परीक्षण (Maturity Test) गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

फलहरू

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : पहेंलो बोट उखेल्ने (Haulm Pulling) ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ Haulm Pulling गर्नु पर्ने आलु बालीको छनौट गर्ने ।</p> <p>४ करिब ७०%-८०% आलुका बोटहरू पहेंलो भई सुक्न थालेपछि Haulm Pulling गर्ने ।</p> <p>५ आलुको बोटलाई दुई गोडाको बीचमा राखेर उभिने र जराहरू चुडिने गरी बिरुवा उखेल्ने ।</p> <p>६ बिरुवा उखेल्दा निस्किएका आलुहरू माटो भित्र घुसाने ।</p> <p>७ उखेलेर आएका बिरुवाहरू कम्पाष्टका लागि प्रयोग गर्ने ।</p> <p>८ Haulm Pulling गरेपछि १०-१५ दिनसम्म आलु छिपिन दिने र त्यसपछि मात्र आलु खन्ने ।</p> <p>९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>१० कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): आलु बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): पहेंलो बोट उखेल्ने (Haulm Pulling)</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> Haulm Pulling गर्न छनौट गरेको आलु बालीका बोटहरू जरा चुडिने गरी उखेलेको । बोट उखेल्दा निस्किएका आलुहरू माटोभित्र परिएको । उखेलिएका बोटहरू कम्पोष्ट बनाउन प्रयोग गरेको । कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>पहेंलो बोट उखेल्ने (Haulm Pulling)</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व प्रकार <ul style="list-style-type: none"> Haulm Pulling गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू Haulm Pulling गर्ने विधि ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

डोको, नाम्लो, कुटो

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

- Haulm Pulling गर्दा आलुमा चोटपटक लाग्नबाट जोगाउने ।
- अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : ३ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : बाली काट्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३ बीउको लागि काट्नु पर्ने बाली (धान, गहुँ, मुला, रायो आदि) को यकिन गर्ने । ४ पाकेको बाली हँसियाको सहायताले माटो माथि फेदमा काट्ने । ५ काटेको बालीलाई फेद एकातिर र टुप्पो अर्कोतिर हुने गरी सुकाउने । ६ काटेको बालीलाई ४-५ दिनसम्म घाममा नै सुक्ने दिने । ७ त्यसपछि सुकेका बालीहरू थन्क्याउने । ८ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको । ९ कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): खेतबारी, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली काट्ने ।</p> <p>मापक (Standard): १. काट्नु पर्ने बालीको छनौट गरेको । २. जमीनमाथि बाली काटेको । ३. काटिएको बाली घाममा ४-५ दिनसम्म सुकाएको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको ।</p>	<p>काट्ने योग्य बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार <ul style="list-style-type: none"> ● बाली काट्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● बाली काट्ने विधि ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बालीहरू (धान, गहुँ, मुला, रायो आदि), हँसिया

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. धारिलो औजारहरू चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगाउने ।
२. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : फल टिप्ने/भाँच्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १ आवश्यक जानकारी लिने । २ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३ टिप्नु पर्ने पाकेको फल (बोडी, मकै, सिमी, गोलभेडा, फलफूलहरू) को छनौट गर्ने । ४ फल टिप्ने वा भाँच्ने कार्य सकभर घाम लागेको बेला गर्ने । ५ भेट्नु सहित आउने गरी पाकेका फलहरू हँसियाको मूतले काट्ने । ६ चोप आउने फल काट्दा चोप निस्कने दिने । ७ बीउको लागि मकैको घोगा हातले टिप्ने । ८ काटिएका वा भाँचिएका फलहरू चोटपटक नलाग्ने गरी क्रेटमा जम्मा गर्ने । ९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको । १० कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): फलफूल फर्म/बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): फल टिप्ने/भाँच्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. टिप्नु वा भाँच्योग्य फल वा बालीको छनौट गरेको । २. घाम लागेको बेला टिप्नु वा भाँच्योग्य फल वा बाली टिपेका वा भाँचेको । ३. टिपेको वा भाँचेको फलमा चोटपटक नलागेको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>टिप्नु/भाँच्योग्य फल वा बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार ● फल टिप्दा वा भाँच्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● फल टिप्ने वा भाँच्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बालीहरू (धान, गहुँ, मुला, रायो आदि), हँसिया, क्रेट, डोको

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. धारिलो औजारहरू चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगाउने ।
२. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ मि
ब्यावहारिक : ४ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : जमीन मुनिको बाली खन्ने/निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ खन्नु पर्ने जमीन मुनिको बाली यकिन गर्ने ।</p> <p>४ जमीन माथि भएको बोटहरू तथा भारपातहरू हटाउने ।</p> <p>५ कुटो वा कोदालोको सहायताले जमीन खन्ने ।</p> <p>६ जमीन मुनि फलेको बाली नकाटिने गरी जमीन खनेर बाली निकाल्ने ।</p> <p>७ जमीन खनेर निकालेको बालीको फलको दानबाट माटो हटाउने ।</p> <p>८ माटो हटाएको फल वा दाना बोरा वा क्रेटमा जम्मा गर्ने ।</p> <p>९ जम्मा भएका फल वा दानाको तौल लिने ।</p> <p>१० प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>११ कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फर्म/बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): जमीन मुनिको बाली खन्ने/निकाल्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. टिप्न वा भाँच्योग्य फल वा बालीको छनौट गरेको । २. बाली खन्ने जमीन माथिको बोटबिरुवा र भारपातहरू हटाएको । ३. जमीन मुनि फलेको बाली वा फल नकाटिने गरी जमीन खनेको । ४. जमीन मुनिबाट निकालिएको फल वा दानाबाट माटो हटाई जम्मा बोरा वा क्रेटमा गरेको । ५. टिपेको वा भाँचेको फलमा चोटपटक नलागेको । ६. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको 	<p>जमीन मुनिको फल वा बाली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार ● जमीन मुनिको बाली खन्दा/निकाल्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● जमीन मुनिको बाली खन्ने/निकाल्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

कुटो, कोदालो, बालीहरू, बोरा, ठेलगाडा, हँसिया, क्रेट, डोको

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. धारिलो औजारहरू चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगाउने ।
२. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : ३ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ८ : बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने/गुम्याउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ क्युरिङ्ग गर्ने बाली वा फलको यकिन गर्ने ।</p> <p>४ क्युरिङ्ग गर्नको लागि आभानो र समतल ठाउँ बनाउने ।</p> <p>५ क्युरिङ्ग गर्नु पर्ने बाली वा फलहरू उक्त समतल ठाउँमा थुपार्ने ।</p> <p>६ बाली वा फल थुपार्दा थुप्रो (Heap) हुने गरी थुपार्ने ।</p> <p>७ बाली वा फलको थुप्रोमाथि गुन्द्री वा बोराले ५-७ दिनसम्म ढाक्ने ।</p> <p>८ गुन्द्री वा बोराले ढाकेको Heap माथि बाफ आउन थालेपछि गुन्द्री वा बोरा हटाई बाली वा फल बाहिर निकाल्ने ।</p> <p>९ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>१० कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फर्म, क्युरिङ्ग गर्ने बाली वा फल, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने/गुम्याउने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. क्युरिङ्ग गर्ने बाली ओभानो र समतल ठाउँमा राखी Heap बनाएको । २. थुप्रो (Heap) माथि गुन्द्री वा बोराले ५-७ दिनसम्म ढाकेको । ३. थुप्रो (Heap) बाट बाफ आएपछि गुन्द्री वा बोरा हटाई बाली वा फल बाहिर निकालेको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>क्युरिङ्ग (Curing)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने समय ● क्युरिङ्ग (Curing) गर्ने मापदण्ड ● क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीको फाइदा बेफाइदा ● बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग (Curing) गर्दा/ गुम्याउदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बाली (बीउ)/फल क्युरिङ्ग गर्ने/गुम्याउने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

क्युरिङ्ग गर्ने बाली वा फल, गुन्द्री वा बोरा, थुन्से, ढेलगाडा, क्रेट, नाम्लो, डोको

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. मुसाले बीउ वा फलको थुप्रो बिगार्नबाट जोगाउने ।
२. धारिलो औजारहरू चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगाउने ।
३. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : ३ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ९ : क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्ने/चुट्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectives)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<p>१ आवश्यक जानकारी लिने ।</p> <p>२ आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने ।</p> <p>३ बीउको लागि क्युरिङ्ग गरेको बाली वा फल छनौट गर्ने ।</p> <p>४ बीउ निकाल्ने स्थान सफा गरी क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बाली वा फल राख्ने ।</p> <p>५ बालीलाई भाटा वा लट्टीले हानेर कुट्ने ।</p> <p>६ दाना निस्किएपछि भ्याम्टो हटाउने ।</p> <p>७ निस्किएको बाली निफन्ने/केलाउने ।</p> <p>८ निफनेको बाली केहि दिन सम्म सुकाउने ।</p> <p>९ सुकेको बीउ आभानो बोरामा राखेर राख्ने ।</p> <p>१० आवश्यक परेको अवस्थामा सोही बाली बीउको लागि प्रयोग गर्ने ।</p> <p>११ प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गरेको ।</p> <p>१२ कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने ।</p>	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फर्म, क्युरिङ्ग गरेको बाली, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्ने/चुट्ने ।</p> <p>मापक (Standard): १. क्युरिङ्ग गरेको बाली सफा ठाउँमा राखी भाटा वा लट्टीले हानेर बीउ निकालेको । २. निकालेको बीउ निफने सुकाएको । ३. निफनेको बीउ सुकाएको । ४. सुकेको बीउ सफा र ओभानो बोरामा जम्मा गरेको । ५. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको ।</p>	<p>बीउ चुटाई</p> <ul style="list-style-type: none"> परिचय महत्व प्रकार <ul style="list-style-type: none"> क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्दा/चुट्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू क्युरिङ्ग (Curing) गरेको बालीबाट बीउ निकाल्ने/चुट्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ निकाल्नु पर्ने क्युरिङ्ग गरेको बाली, थुन्से, ठेलगाडा, क्रेट, नाम्लो, डोको, भाटा वा लट्टी, डालो

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

- मुसाले बीउ वा फलको थुप्रो बिगार्नबाट जोगाउने ।
- धारिलो औजारहरू चलाउँदा घाउ चोटपटक हुनबाट जोगाउने ।
- अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।

मोड्यूल ८ : बाली भित्र्याए उप्रान्तको कार्य (Post Harvesting)

समय : ६ घण्टा (सै) + २४ घण्टा (ब्या) = ३० घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा तरकारी बाली भित्र्याए पछि गरिने कार्य (Post Harvesting) संग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. बीउ सुकाउन ।
२. बीउ निफन्ने (Cleaning)/केलाउन (Winnowing) ।
३. छोएर (Feeling विधि) बीउको चिस्यान परीक्षण गर्ने ।
४. बीउ ग्रेडिङ्ग गर्ने ।
५. बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिन ।
६. Paper/Towel को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।
७. माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।

कार्यहरु :

१. बीउ सुकाउने ।
२. बीउ निफन्ने (Cleaning)/केलाउने (Winnowing) ।
३. Feeling विधिले बीउको चिस्यान परीक्षण गर्ने ।
४. बीउ ग्रेडिङ्ग गर्ने ।
५. बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिने ।
६. Paper/Towel को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।
७. माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : बीउ सुकाउने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. सुकाउनु पर्ने बीउ यकिन गर्ने । ४. घाम लागेको सफा आँगनमा गुन्द्री वा प्लाष्टिक ओछ्याउने । ५. त्यस माथि सुकाउनु पर्ने बीउ पातलो गरी एकनासले फिजाउने । ६. फिजाएको बीउ १-२ घण्टाको फरकमा हातले ३,४ पटक चलाउने । ७. बीउ किटक्क भई सुकेपछि उठाउने । ८. उठाएको बीउ मूसाले नखाने ओभानो ठाउँमा बोरामा ढाकेर राख्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ सुकाउने ठाउँ, बीउ, औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): बीउ सुकाउने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सुकाउनु पर्ने बीउ छनौट गरेको । २. सूर्यको प्रकास परेको आँगन/वारीमा मान्द्रो/त्रिपाल/गुन्द्री/प्लाष्टिक ओछ्याई त्यसमाथि एकनासले पातलो गरी बीउ फिजाएको । ३. सुकेको बीउ टोक्दा किटक्क भएको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ सुकाउने विधि ● बीउ सुकाउने समयको जानकारी ● बीउ सुकाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, गुन्द्री वा प्लाष्टिक, बोरा

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. बीउ सुकाउँदा भिजिनबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बीउ (Cleaning) निफन्ने/केलाउने (Winnowing)।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. निफन्ने/केलाउने बीउ यकिन गर्ने । ४. नाडलोको सहायताले बीउ निफन्ने र धुलो, भुष उडाउने । ५. निफनीसकेपछि बीउ केलाई दुङ्गा, माटो लगायत अन्य चिजहरू हटाउने । ६. निफनेर केलाई सकेको बीउ बोरा/थैला/डालोमा राखी मुसाले नभेटाउने ओभानो ठाउँमा राख्ने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ निफन्ने/केलाउने ठाउँ, बीउ, औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): बीउ निफन्ने (Cleaning)/केलाउने (Winnowing) ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सुकाउनु पर्ने बीउ छनौट गरेको । २. बीउबाट धुलो, भुष, दुङ्गा, माटो लगायत हल्का फोहोर हटाएको । ३. बीउलाई बोरा/थैला/डालोमा राखेर मुसाले नभेटाउने ओभानो ठाउँमा राखेको । ४. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ निफन्ने/केलाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ बीउ (Cleaning) निफन्ने/केलाउने (Winnowing) विधि ● बीउ (Cleaning) निफन्दा/केलाउदा (Winnowing) ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, डाले, बोरा, नाडलो

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. बीउ निफन्दा/केलाउदा बीउ समेत जानबाट जोगाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : छोएर (Feeling विधि) बीउको चिस्यान परीक्षण गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. निफन्ने/केलाउने बीउ यकिन गर्ने । ४. बीउलाई मुखमा राखेर दाँतले टोक्ने । ५. बीउ टोक्दा किटिक्क आवाज आएमा चिस्यानको मात्रा मिलेको यकिन गर्ने । ६. बीउ टोक्दा किटिक्क नआई किचिक्क आवाज आएमा चिस्यानको मात्रा बढी भएको यकिन गर्ने । ७. यसरी किचिक्क आवाज आएमा बीउ फेरि सुकाउने । ८. बीउलाई सुरक्षित तवरले भण्डारण गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ निफन्ने/केलाउने ठाउँ, बीउ, औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): छोएर (Feeling विधि) बीउको चिस्यान परीक्षण गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउ टोक्दा किटिक्क आवाज आई चिस्यानको मात्रा मिलेको । २. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>Feeling विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● Feeling विधिले बीउको चिस्यान परीक्षण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● Feeling विधिले बीउको चिस्यान परीक्षण गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, गुन्द्री, डाले, बोरा

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. बीउमा रसायन छ छैन यकिन गरेर मात्र टोक्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ४ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : बीउ ग्रेडिङ गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ग्रेडिङ गर्ने बीउ छनौट गर्ने । ४. काटिएका र टुक्रिएका बीउहरू हटाउने । ५. साना दाना र ठूला दाना भएका बीउहरू छुट्याई बेग्लाबेग्लै कपडाका थैलाहरूमा राख्ने । ६. साना दाना र ठूला दाना भएका बीउको थैलाहरूमा छुट्टाछुट्टै लेबलिङ गर्ने । ७. फरक फरक रङ्गहरू भएका बीउहरूलाई फरक फरक थैलाहरूमा राखी लेबलिङ गर्ने । ८. ग्रेडिङ गरिसकेका अलग्ग अलग्ग कपडाका थैलाहरूलाई छुट्टाछुट्टै बोरामा राखी ओभानो ठाउँमा भण्डार गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ, औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): बीउ ग्रेडिङ गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउको थुप्रोबाट काटिएका र टुक्रिएका बीउहरू हटाएको । २. सानो र ठूलो आकारमा बीउहरू छुट्याएको । ३. रङ्गका आधारमा बीउहरू छुट्याएको । ४. सानो र ठूलो आकारमा र रङ्गका आधारमा बीउहरू छुट्याई फरक फरक लेबलिङ्ग गरेको । ५. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ ग्रेडिङ्ग</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार <ul style="list-style-type: none"> ● बीउ ग्रेडिङ्ग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बीउ ग्रेडिङ्ग गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, कपडाको थैलाहरू, बोरा, नाडलो, त्रिपाल, लेबल

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. सग्लो बीउ मात्र ग्रेडिङ्ग गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : १ घण्टा ३० मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. प्याक गरेको बीउको बोराको माभवाट Nobble Trier को सहायताले केहि बीउ भिकेर ट्रेमा राख्ने । ४. प्याक गरेको बीउको बोराको माथिल्लो भागबाट Nobble Trier को सहायताले केहि बीउ फिकेर ट्रेमा राख्ने । ५. प्याक गरेको बीउको बोराको तल्लो भागबाट Nobble Trier को सहायताले केहि बीउ फिकेर ट्रेमा राख्ने । ६. तिनवटै ठाउँबाट भिकिएको बीउहरू एउटा ट्रेमा राखेर मिसाउने । ७. उक्त ट्रेबाट १०० दाना बीउ लिने । ८. सोही बीउलाई प्लाष्टिकको थैलामा राखेर लेबलिङ्ग गर्ने । ९. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १०. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ प्याक गरेका बोराहरू, औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बोराको माथिल्लो भाग,बीचको भाग र तल्लो भागबाट Nobble Trier को सहायताले केही बीउहरू निकालेको । २. निकालिएको बीउहरू प्लाष्टिकको थैलामा प्याक गरेर लेबलिङ्ग गरेको । ३. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>नमूना बीउ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <ul style="list-style-type: none"> ● बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बीउ परीक्षणको लागि नमूना लिने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, Nobble Trier, कपडाको थैलाहरू, बोरा, लेबल, प्लाष्टिकको थैला, ट्रे

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. बोरबाट बीउ भिक्दा चारैतिरको प्रतिनिधित्व हुनेगरी भिक्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ६ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
ब्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : Paper/Towel को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. Paper/Towel लिएर भिजाउने । ४. भिजाएको Paper/Towel लाई Germinating Disc को माथि राख्ने । ५. Paper/Towel माथि एक लाइनमा १० वटा बीउका दरले १० लाइनमा १०० वटा बीउ राख्ने । ६. माथिबाट Germinating Disc को कभरले Paper/Towel लाई ढाक्ने । ७. सुख्खा भएमा हल्का हजारीले पानी दिने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारी नर्सरी, बीउ, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): Paper/Towel को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. Germinating Disc को माथि भिजेको Paper/Towel रोखेको २. Paper/Towel माथि प्रत्येक लाइनमा १०/१० वटा बीउहरू लाइन मिलाएर राखेको । ३. बीउ राखेपछि Germinating Disc बन्द गरेको । ४. Paper/Towel मा चिस्यान भएको । ५. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको । 	<p>Paper/Towel</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● कार्य <p>उमारशक्ति परीक्षण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● उमारशक्ति परीक्षण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● उमारशक्ति परीक्षण गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, Paper/Towel, पानी, Germinating Disc, हजारी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions):

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. Paper/Towel मा बीउ छर्दा समान रूपले छर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ६ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

ब्यावहारिक : ५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ७ : माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।

कार्य चरणहरू(Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objectiveves)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. ट्रेमा Soil/Sand राखेर सम्पाउने । ४. सम्पाएको माटो/बालुवामाथि १०/१० से.मी.को फरकमा लाइनहरू छेस्कोले तान्ने । ५. लाइनहरू ४,५ से.मी.को दूरीमा उमारशक्ति परीक्षण गर्नु पर्ने बीउहरू रोप्ने । ६. रोपिएको बीउलाई माटो/बालुवाको पातलो सतहले ढाक्ने । ७. मसिनो बीउ भएमा सम्पाएको माटो/ बालुवा माथि खरानी मिसाएर पातलो हुने गरी बीउ छर्ने । ८. छरेको बीउलाई विस्तारै ढोलाउने । ९. बीउसम्म भिजे गरी हजारीले पानी दिने । १०. दिनदिनै बीउको अवस्था निरीक्षण गर्ने । ११. बीउ छरेको वा रोपेको ५-७ दिनभित्र उम्रिएको बीउको गणना गर्ने । १२. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । १३. कार्य सम्पादनको अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारी नर्सरी, बीउ, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Standard): माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने ।</p> <p>मापक (Standard): १. ट्रेमा माटो/बालुवा सम्पाई ४, ५ से.मी.को दूरीको लाइनमा एकनासले बीउहरू रोपेको । २. कार्यसम्पादनको अभिलेख राखेको ।</p>	<p>उमारशक्ति परीक्षण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● माटो/बालुवा (Soil/Sand) को माध्यममा बीउको उमारशक्ति परीक्षण गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, माटो/बालुवा, पानी, हजारी, मेजरिंग टेप

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. उम्रिएको बीउ परीक्षण गर्दा वील भौँचिनबाट जोगाउने ।

मोड्यूल ९ : बीउ भण्डारण

समय : घण्टा (सै) + घण्टा (ब्या) = ४४ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्यूलमा तरकारी विउ भण्डारण गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. भण्डार घर/गोदाम/सिङ विन/बोरा/रष्टिक स्टोरको सरसफाई तथा निसंक्रमण गर्ने ।
२. बीउको लट छुट्टाउने ।
३. बीउ भण्डार गर्नु पूर्व बीउलाई सफाई (Pre-Clean) गर्ने ।
४. बीउको लटबाट बीउ परिक्षणको लागि नमूना लिन ।
५. बीउ परिक्षणबाट स्तरमा (सिफरिस)रहेका बीउलाई सुरक्षित भण्डार गर्ने ।

कार्यहरु :

१. भण्डार घर/गोदाम/सिङ विन/बोरा/रष्टिक स्टोरका सरसफाई तथा निसंक्रमण गर्ने ।
२. बीउको लट छुट्टाउने ।
३. बीउ भण्डार गर्नु पूर्व, बीउलाई सफाई (Pre-Clean) गर्ने ।
४. बीउको लटबाट बीउ परिक्षणको लागि नमूना लिने ।
५. बीउ परिक्षणबाट स्तरमा (सिफरिस)रहेका बीउलाई सुरक्षित भण्डार गर्ने ।

**कार्य विश्लेषण
(बीउ भण्डारण)**

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : भण्डार घर/गोदाम/सिड बिन/बोरा/रष्टिक स्टोरको सरसफाई तथा निसंक्रमण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. भण्डारमा भएको फोहर तथा अन्य बस्तुहरू डस्टविनमा बटुल्ने । ४. भण्डारमा भएको धुलो कुचोले बढार्ने । ५. रोग कीराबाट मुक्त वा गर्न किटनाशक स्प्रेको प्रयोग गर्ने । ६. भण्डार घर/गोदाम/सिड बिन/बोरा/रष्टिक स्टोरका सरसफाई तथा निसंक्रमण गर्ने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ भण्डार गोदाम, किटनासक स्प्रे, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): भण्डार घर/गोदाम/सिड बिन/बोरा/रष्टिक स्टोरका सरसफाई तथा निसंक्रमण गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. भण्डार कोठामा फोहर तथा धुलो नभएको । २. फोहर तथा धुलो डस्टविनमा राखेको । ३. किटनाशक विषादीबाट निसंक्रमण भएको । ४. बीउ राख्ने बोराहरू, सिड बिन, र त्रिपालहरू समेत सफा बनाएको । ५. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>सरसफाई तथा निसंक्रमण</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● किटनाशक विषादीबाट निशंक्रमण गर्ने तरिका ● विषादीबाट निशंक्रमण गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानीहरू ● बीउ भण्डारणमा प्रयोग गरिने सामग्रीहरू (जुट/प्लाष्टिक बोरा, सुपर ग्रेन बोरा, सिड बिन, त्रिपाल, बट्टा)

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): :

डस्टविन, प्लाष्टिक, कुचो, मास्क, पञ्जा, बीउ राख्ने साधनहरू, स्प्रेयर टयांकी, विषादी,

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions): :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. मास्क लगाएर मात्र धुलो तथा फोहर सफा गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : बीउको लट छुट्याउने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. उत्पादित/संकलित बीउ लट बनाउनु पर्ने वा नपर्ने एकिन गर्ने ४. निर्दिष्ट उत्पादित/संकलित बीउ परिमाण अनुसार लट छुट्याउने । ५. लटको बीउ परिमाणलाई स्पष्ट देखिने गरी लेबल गरी राख्ने । ६. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): उत्पादित/संकलित बीउ, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउको लट छुट्याउने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. निर्दिष्ट मापदण्ड अनुरूप लट छुट्टाई लेवल गरिएको बीउको परिमाण देखिएको । २. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउको लट र लेबलिङ्ग</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ लटलाई लेवल गर्ने तरिका ● बीउको लट बनाउने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): :

पेपर सिट, मार्कर पेन, बीउ तौल गर्ने मेशिन, त्रिपाल बोरा, कीला काँटी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions): :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. सावधानीपूर्वक बीउको लट बनाउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : बीउ भण्डार गर्नु पूर्व बीउलाइ सफाई (Pre-Clean) गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. लट अनुसारको बीउलाई बीउको परिमाण हेरी नाडलो वा पंखा वा मेशिनबाट सफा गर्ने । ४. सफा भएको बीउलाई बोरा/सिडबिन/ड्रम/बट्टामा भर्ने । ५. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): परिपक्व भएको Rough Seed बीउ गोदाममा आएको</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउ भण्डार गर्नुपूर्व बीउलाइ सफाई (Pre-Clean) गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. नाडलो वा पंखा वा मेशिनबाट बीउ सफा गरेको । २. सफा गरेको बीउलाई बोरा/सिडबिन/ ड्रम/बट्टामा सुरक्षित रूपमा भण्डार गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>(Pre-Clean)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● प्रकार ● महत्व ● बीउलाई Pre clean गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● पूर्व सरसफाई गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): :

बोरा तौल गर्ने काँटा, सियो, माष्क, पञ्जा, डोरी, प्याकेजिङ्ग मेशीन, बीउ सफाई गर्ने साधन नाडलो, पंखा, Pre-Cleaner मेशिन, बोरा/ सिडबिन/ड्रम/बट्टा

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions): :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. मास्क लगाएर मात्र उपरोक्त कार्य गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ३० मि
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि
कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : बीउको लटबाट बीउ परीक्षणको नमूना लिने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बीउको उमारशक्ति र चिस्यान परीक्षणको लागि लट अनुसार नमूना लिने । ४. बीउको सबै भाडाको प्रतिनिधित्व हुने गरी हातले वा नमूना लिने उपकरण (प्रोव, ट्रायर) बाट बीउ भिक्ने । ५. परीक्षण गर्ने नमूनालाई सिल प्याक गरी लेवल गर्ने । ६. परीक्षणको लागि नमूना फारम भर्ने । ७. नमूना परीक्षणको लागि बीउ परीक्षण प्रयोगशालामा पठाउने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ गोदाम, बीउ सफा गरी लट बनाएर लेवल गरेको बीउको थुप्रो ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउको लटबाट बीउ परीक्षणको नमूना लिने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बीउको उमारशक्ती र चिस्यान परीक्षणको लागि लट अनुसारको नमूना लिएको । २. परीक्षणको लागि लिएको बीउको नमूना फाराम भरेको । ३. बीउ र बीउको नमूना फाराम प्रयोगशाला पठाएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउको नमूना लिने तरिका</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● बीउ परीक्षणका प्रकार ● बीउ नमूना भिक्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● बीउ परीक्षणका लागि नमूना लिने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): :

नमूना लिने उपकरण (प्रोव, ट्रायर), कपडा र प्लाष्टिक थैला, तौल गर्ने मेशिन, मार्कर पेन, नमूना फारम, कलम, सलाई, मोम बत्ती, पेपर, लाहाछाप ।

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions): :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. मास्क लगाएर मात्र बीउ भण्डारण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

सैद्धान्तिक : ३० मि
 व्यावहारिक : २ घण्टा ३० मि
 कूल समय : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : बीउ परिक्षणबाट स्तर (सिफारिस भएको) मा रहेका बीउलाई सुरक्षित भण्डार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने । २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. परिक्षण रिपोर्टमा स्तरमा रहेको बीउको लटलाई बीउ राख्ने भाडो वा बोरामा भरी जात अनुसार अलग अलग चाड मिलायर राख्ने । ४. बीउ राख्ने गोदाम घरलाई, हावा पानी बाट बीउ जोगिने गरी व्यवस्थापन गर्ने । ५. समय समयमा बीउको थुप्रोलाई चारैतिर बाट निरीक्षण गर्न सक्ने गरी बीउ राख्ने । ६. भण्डार गरिएको बीउलाई मासिक रुपमा निरीक्षण गरी व्यवस्थापन गर्ने । ७. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ८. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ परीक्षण भएको रिपोर्ट र गोदाममा रहेको बीउको लटहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task): बीउ परिक्षणबाट स्तर (सिफारिस भएको) मा रहेका बीउलाई सुरक्षित भण्डार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard):</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लट अनुसारको बीउलाई अगल अलग मिलाएर गोदाममा राखेको । २. भण्डारण गरेको बीउलाई चारैतिरबाट निरीक्षण गर्न सकिने गरी भण्डार गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ भण्डार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● प्रकार ● बीउ भण्डारण गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू ● बीउ भण्डारण विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials): :

त्रिपाल, बोरा, अन्य बीउ राख्ने भाडाहरू, बीउ तौल गर्ने काटा, काठको पिर्काहरू, स्प्रेयर, विषादीहरू

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions): :

१. अनिवार्य PPE प्रयोग गर्ने ।
२. मास्क लगाएर मात्र बीउ भण्डारणको निरीक्षण गर्ने ।

मोड्यूल १० : बीउ बजारीकरण

समय : घण्टा (सै) + घण्टा (ब्या) = १५ घण्टा

पाठ्य विवरण : यस मोड्युलमा तरकारीको बीउ बजारीकरण गर्ने सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य :

१. माग संकलन गर्ने ।
२. सहकारी/बीउ कम्पनी/एग्रोभेटसँग सम्झौता गर्ने ।
३. बीउ उपचार गर्ने ।
४. बीउ प्याकेजिङ्ग गर्ने ।
५. बीउ लेबलिङ्ग गर्ने ।
६. प्रचारप्रसार गर्ने ।
७. बिक्री वितरण गर्ने ।

कार्यहरु :

१. माग संकलन गर्ने ।
२. सहकारी/बीउ कम्पनी/एग्रोभेटसँग सम्झौता गर्ने ।
३. बीउ उपचार गर्ने ।
४. बीउ प्याकेजिङ्ग गर्ने ।
५. बीउ लेबलिङ्ग गर्ने ।
६. प्रचारप्रसार गर्ने ।
७. बिक्री वितरण गर्ने ।

**कार्य विश्लेषण
(बीउ भण्डारण)**

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
ब्यावहारिक : २ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. १ : माग संकलन गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानाकारी लिने । २. बजारको पहिचान गर्ने । ३. बीउ व्यवसायमा संलग्न सहकारीहरू, एग्रीभेट, बीउ कम्पनीहरूको पहिचान गर्ने । ४. पहिचान गरिएका संस्थाहरूमा बीउको नमूना दिई माग संकलन गर्ने । ५. विभिन्न बजार मूल्यको सूची तयार गर्ने । ६. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): सहकारीहरू, एग्रीभेट, बीउ कम्पनीहरू, माग संकलन फाराम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : माग संकलन गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. तरकारीको बीउको सम्भावित बजारको पहिचान गरेको । २. उत्पादिन बीउहरूको नमूना सम्बन्धित संस्थाहरूमा उपलब्ध गराई माग संकलन गरेको । ३. बीउको बजारमूल्य पहिचान गरी सूचि तयार गरेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>माग संकलन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● तरिका <ul style="list-style-type: none"> ● माग संकलन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● माग संकलन गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

यातायात, सञ्चार, कागजात, लेबल भएको बीउका नमूनाहरू, माग संकलन फाराम, मसलन्द

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. बजार मूल्यको सावधानीपूर्वक अध्ययन गर्ने ।
२. बजारीकरण गर्ने बीउ सम्बन्धमा राम्रो जानकारी दिने (जात, उमारशक्ति आदि)

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
ब्यावहारिक : ४५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. २ : सहकारी/बीउ कम्पनी/एग्रोभेटसँग सम्झौता गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने २. उत्पादन लागतलाई आधार मानी मूल्य निर्धारण गर्ने । ३. सहकारी, एग्रोभेट र बीउ कम्पनीसँग द्विपक्षीय सम्झौता गर्ने । ४. दुइ पक्षबीचको सम्झौता पत्र लिने दिने । ५. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): सम्झौता पत्र</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : सहकारी/बीउ कम्पनी/एग्रो भेटसँग सम्झौता गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सहकारी, एग्रोभेट, बीउ कम्पनी र उत्पादसँगको द्विपक्षीय सम्झौता गरेको २. उत्पादन लागतलाई आधार मानी मूल्य निर्धारण गरेको । ३. सम्झौता पत्र दुइ पक्षबीच आदानप्रदान भएको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>कम्पनी सम्झौता</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● तरिका ● सम्झौताको ढाँचा र शर्तहरू ● सम्झौता गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● उपयुक्त मूल्य निर्धारण र सम्झौता विधि । ● उत्पादन लागत निकाल्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

मूल्य निर्धारण सम्झौता पत्र, अन्य कागजात, मसलन्द

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. द्विपक्षीय वार्तामा सावधानी अपनाउनु पर्ने ।
२. मूल्य निर्धारण गर्दा उत्पादन तागतको समेत ध्यान पुऱ्याउने ।

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ३ : बीउ उपचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. उत्पादित बीउको पहिचान गर्ने । ४. बीउमा सिफारिस गरिए अनुसार विषादीको मात्रा मिलाइ राख्ने । ५. बीउ र विषादीलाई बट्टा/सिड ड्रममा राखी उपचार गर्ने । ६. बट्टामा बीउ उपचार गर्दा हातले हल्लाएर उपचार गर्ने । ७. सिड ड्रममा बीउ उपचार गर्दा हातले घुमाएर वा इलेक्ट्रीक मेशिनको माध्यमबाट उपचार गर्ने । ८. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ९. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): तरकारी फर्म, उत्पादित बीउ, विषादी, सिड ड्रम, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : बीउ उपचार गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बट्टा वा सिड ड्रममा बीउ र विषादीलाई सिफारिस भएको मात्रा अनुसार मिलाएको । २. बट्टा वा सिड ड्रममा बीउ र विषादीलाई हातले हल्लाएर वा इलेक्ट्रीक मेशिनले घुमाएर बीउ उपचार गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ उपचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● तरिका ● फाइदा ● बीउ उपचार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बट्टा उपचारमा सिफारिस विषादीको मात्राको ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ, बट्टा, सिड ड्रम, तौलने मेसिन, बाल्टी, पञ्जा, चस्मा, माक्स, पानी साबुन

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. पञ्जा, माक्स चस्मा लगाएर बीउको उपचार गर्ने ।
२. उपचार गरिसकेपछि राम्रो सँग साबुन पानीले हात धुने नुहाउने
३. उपचारित बीउलाई सुरक्षित राख्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
ब्यावहारिक : १ घण्टा ४५ मि

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ४ : बीउ प्याकेजिङ्ग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने २. उपचार गरेको बीउलाई तौलेर बोरा, पोली व्यागमा सील गर्ने । ३. एग्रोभेट, बीउ कम्पनी, सहकारी, कृषक समूहको माग अनुसारको बीउ बोरा वा पोलीव्यागमा प्याकिङ्ग गर्ने । ४. बीउ भरेको पोलीव्यागहरूलाई बोरामा प्याकिङ्ग गर्ने । ५. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ६. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बीउ, प्याकिङ्ग गर्ने सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : बीउ प्याकेजिङ्ग गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. बोरा, पोलीव्यागमा बीउ नपोखिने गरी प्याकिङ्ग गरेको । २. माग बमोजिमका विभिन्न साइजका बीउ प्याकेजहरू तयार गरेको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ प्याकेजिङ्ग</p> <ul style="list-style-type: none"> ● परिचय ● महत्व ● तरिका ● प्याकिङ्गका प्रकारहरू ● प्याकिङ्ग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू ● बीउ प्याकेजिङ्गका महत्व, फाइदा

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउ प्याकिङ्ग गर्दा चाहिने आवश्यक सामग्रीहरू: बोरा, पोली व्याग, प्याकिङ्ग गर्ने मेसिन, धागो, कैची, तौलने मेसिन, बाल्टी, जग, पञ्जा, माक्स, साबुन, पानी

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. पञ्जा, माक्स चस्मा लगाएर बीउ प्याकेजिङ्ग गर्ने
२. प्याकेजिङ्ग गरिसकेपछि राम्रो सँग साबुन पानीले हात धुने नुहानउने
३. प्याकेजिङ्ग गरिएको बीउलाई सुरक्षित राख्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
ब्यावहारिक : २ घण्टा ४५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ५ : बीउ लेवलिङ्ग गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने २. आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू संकलन गर्ने । ३. बीउ राखेर तौलिएको बोरा/पोलीव्यागमा बीउको उत्पादित बर्ष, परिमाण, स्तर, उमारशक्ति, चिस्यान प्रतिशत र बीउको भौतिक तथा जातीय शुद्धता उल्लेख गर्ने । ४. सोही अनुसार प्याकिङ मिति, उपचारित विषादीको नाम उल्लेख गर्ने । ५. बीउ उत्पादक संस्थाको लोगो र ट्रेडमार्क राख्ने । ६. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): गोदाम, लेवलिङ्ग स्टिकर, आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : बीउ लेवलिङ्ग गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. तौलिएको बोरा/पोलीव्यागमा बीउको स्तर अनुसारको लेवलिङ्ग भएको । २. बोरा/प्याकेजमा बीउ उत्पादक संस्थाको लोगो र ट्रेडमार्क भएको । ३. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>बीउ लेवलिङ्ग</p> <ul style="list-style-type: none"> • परिचय • महत्व • तरिका • फाइदा • बीउ लेवलिङ्ग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बीउको स्तर अनुसारको लेवलिङ्ग मापदण्डबीउ • लेवलिङ्ग गर्ने विधि

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

बीउका प्याकेज, लेवलिङ्ग स्टिकर, मार्कर, पेन

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. बीउको तौल सावधानीपूर्वक जाच्ने
२. सावधानीपूर्वक बीउको स्तर मिलाएर लेवलिङ्ग गर्ने

कार्य विश्लेषण (Task Analysis)

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट
ब्यावहारिक : २ घण्टा ३० घण्टा

निर्दिष्ट कार्य (Task) नं. ६ : बीउ बिक्री वितरण गर्ने ।

कार्य चरणहरू (Steps)	अन्तिम कार्यसम्पादन उद्देश्यहरू (Terminal Performance Objective)	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान (Related Technical Knowledge)
<ol style="list-style-type: none"> १. आवश्यक जानकारी लिने २. सम्झौता अनुसारको बिक्री गर्ने बीउको परिमाण यकिन गर्ने । ३. यकिन गरेको बीउको परिमाणलाई सम्बन्धित संघसस्थालाई बीउ बिक्री गर्ने । ४. बिक्री परिमाण अनुसारको बीउको रकम असुल गरी बील प्रदान गर्ने । ५. बिक्री भएको बीउको अभिलेख राख्ने । ६. प्रयोग गरिएका औजार उपकरणहरू सफा गरी निर्धारित स्थानमा भण्डारण गर्ने । ७. कार्यसम्पादन अभिलेख राख्ने । 	<p>अवस्था (Condition): बजार, बीउ, विभिन्न संघ संस्थाहरू, सम्झौता पत्र</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (Task) : बिक्री वितरण गर्ने ।</p> <p>मानक (Standard) :</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सम्झौता अनुसारको बीउ सहकारी, एग्रीभेट, बीउ कम्पनीलाई बिक्री वितरण गरेको । २. बिक्री भएको बीउको बील खरिद कर्तालाई प्रदान गरेको । ४. कार्यसम्पादन अभिलेख राखेको । 	<p>माग तथा बिक्री वितरण</p> <ul style="list-style-type: none"> • मागको परिचय • आपूर्तिको परिचय • माग र आपूर्तिको संतुलन • बजार व्यवस्थापन र संबर्धन • बिक्री वितरण गर्ने विज्ञापनका साधनहरू • नाफा र नोक्सान • सरकारी करहरू • बिक्री मूल्य निर्धारण गर्ने तरिका • बील बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • महत्व • ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू • बीउ बिक्री सम्बन्धी विभिन्न विधाहरू

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू (Tools, Equipment and Materials):

हुवानी साधनको व्यवस्थापन, सम्झौता पत्र, गाडी,

सुरक्षा र सावधानीहरू (Safety Precautions) :

१. बीउको सम्झौता अनुसारको रकम उपलब्ध भए नभएको ।

मोड्यूल ११ : उद्यमशीलता विकास (Entrepreneurship Development)

समय : १८ घण्टा (सै) + २२ घण्टा (ब्या) = ४० घण्टा
<p>पाठ्य विवरण :</p> <p>यसमा व्यावसायिक योजना तर्जुमाको अवधारणा विकास गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीपहरु समावेश गरिएको छ । यसमा विशेषगरी उद्यमको परिचय, उपयुक्त व्यवसायिक विचारको खोजी, व्यावसायिक विचारको विकास र व्यावसायिक योजना तयारी जस्ता विषय वस्तुहरु समावेश गरिएको छ ।</p>
<p>उद्देश्य:</p> <ol style="list-style-type: none"> १. व्यवसाय तथा उद्यमको अवधारणा बोध गर्न । २. उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्न । ३. सम्भावित व्यावसायिक विचार श्रृजना गर्न । ४. साना व्यावसायिक योजनाको तर्जुमा गर्न । ५. व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्न ।
<p>कार्यहरु</p> <ol style="list-style-type: none"> १. व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा बोध गर्ने । २. उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने । ३. सम्भावित व्यवसायको पहिचान गर्ने । ४. साना व्यवसायिक योजनाको तर्जुमा गर्ने । ५. व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्ने ।

क्र.सं.	कार्यहरु	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान	समय (घण्टामा)		
			सै.	प्र.	जम्मा
१	व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा बोध गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ उद्योग व्यवसायको परिचय ■ व्यवसायको वर्गीकरण ■ नेपालमा संचालित उद्योग व्यवसायहरु (संक्षिप्त मात्र) ■ व्यवसाय र जागीर बीचको अन्तर 	४		४
२	उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ सफलताको जीवनचक्र ■ व्यवसायमा जोखिम र त्यसको न्यूनीकरणका उपाय 	३		३
३	सम्भावित व्यवसायको पहिचान गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ सम्भावित व्यवसायको पहिचान ■ व्यावसायिक विचारको मूल्याङ्कन (SWOT) र छनौट 	१	२	३
४	साना व्यावसायिक योजनाको तर्जुमा गर्ने । (प्रत्येक प्रशिक्षार्थीले १/१ वटा व्यावसायिक योजना तयार गरी प्रस्तुत गर्ने)	<ul style="list-style-type: none"> ■ बजार तथा बजारीकरणको अवधारणा ■ व्यावसायिक योजना : बजार ■ उत्पादन गर्ने वस्तुको विवरण ■ व्यवसाय गर्ने स्थान वा वितरणका माध्यम ■ उत्पादन तथा बिक्री लक्ष्य ■ बजार हिस्साको अनुमान 	९	१८	२७

		<ul style="list-style-type: none"> ■ बिक्री तरिका र प्रवर्द्धनका उपायहरू 			
		<u>व्यावसायिक योजना : उत्पादन</u>			
		<ul style="list-style-type: none"> ■ उत्पादन प्रक्रिया/विधि ■ आवश्यक स्थिर सम्पत्ति ■ स्थिर सम्पत्तिमा ह्रास कट्टी 			
		<u>व्यावसायिक योजना : व्यवसाय संचालन</u>			
		<ul style="list-style-type: none"> ■ व्यवसायको स्वरूप ■ आवश्यक जनशक्ति र लागत ■ आवश्यक कच्चा सामान र लागत ■ अन्य खर्च (शीर्षभार) 			
		<u>व्यावसायिक योजना : वित्तीय व्यवस्थापन</u>			
		<ul style="list-style-type: none"> ■ चालू पूँजी र जम्मा पूँजी ■ वस्तुको उत्पादन लागत र बिक्री मोल निर्धारण ■ नाफा नोक्सान निकाल्ने तरिका ■ लगानीमा प्रतिफल र पारविन्दु विश्लेषण ■ आवश्यक व्यावसायिक सूचना र संकलन प्रक्रिया 			
५	व्यवसायको आधारभूत अभिलेख राख्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ डे बुक ■ बिक्री खाता ■ खरिद तथा खर्च खाता ■ साहु र असामी खाता 	१	२	३
			१८	२२	४०

Textbook:

क) प्रशिक्षकहरूका लागि निर्मित निर्देशिका तथा प्रशिक्षण सामग्री, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, २०६९

ख) प्रशिक्षार्थीहरूका लागि निर्मित पाठ्यसामग्री तथा कार्य पुस्तिका, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (अप्रकाशित), २०६९

Reference book:

Entrepreneur's Handbook, Technonet Asia, 1981

Infrastructures and Facilities

पेशा : तरकारी बीउ उत्पादक (Vegetable Seed Grower)

अवधि : ३९० घण्टा

समूहको आकार : २० जना

क्र.सं.	मापक/विधि	सूचकाङ्क(अनिवार्य)	सूचकाङ्क (भएमा राम्रो)
१.	प्रशिक्षण स्थलमा हुनुपर्ने विशेष आवश्यकता	माथि उल्लेखित परिमाणका उपकरण तथा औजार र सुरक्षा सामग्रीहरूको उपलब्धता	
२.	कक्षाकोठा र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> एउटा कक्षाकोठा (२० वर्ग मि.) 	
३.	प्रयोगशाला र बस्ने तथा लेख्ने सुविधा (फर्निचर)	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रफल कम्तीमा २० वर्ग मि. व्यावहारिक अभ्यास गर्दा व्यक्ति पिच्छे सामग्रीहरू सेतो पाटी पर्याप्त प्रकाश र हावा खेल्ने कोठा 	<ul style="list-style-type: none"> ८० वर्ग मि.को क्षेत्रफल
४.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक प्रशिक्षार्थीलाई एक-एक सेट सुरक्षा सामग्री सहितको टुल बक्स प्राथमिक उपचार कीट बाकस सुरक्षासँग सम्बन्धित जानकारीहरू 	<ul style="list-style-type: none"> आगो नियन्त्रण गर्ने मेसिन (कम्तीमा एउटा)
५.	प्रशिक्षकहरू	<ul style="list-style-type: none"> २ जना प्रशिक्षक एग्रिकल्चर विषयमा डिप्लोमा तह उत्तीर्ण वा सीप परीक्षण तह २ उत्तीर्ण गरी कम्तीमा ३ वर्षको कार्य अनुभव भएको प्रशिक्षणको भाषागत सीप भएको । 	डिप्लोमा तह उत्तीर्ण गरेको र कामको अनुभव भएको
६.	प्रशिक्षार्थीहरू	<ul style="list-style-type: none"> गणितीय सङ्ख्याको ज्ञान भएको साक्षर उमेर : १८ वर्ष 	<ul style="list-style-type: none"> शारीरिक दन्दुरुस्त
७.	औजार तथा उपकरणहरू	<ul style="list-style-type: none"> नत्थी गरिएको सूची अनुसार 	
८.	कार्यस्थलमा व्यावहारिक सीपको प्रयोग	<ul style="list-style-type: none"> वास्तविक कार्यक्षेत्रमा क्षमता/सीपको प्रदर्शन गर्ने गरी भ्रमण 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्षेत्रमा कम्तीमा प्रत्येक मोड्यूलको अन्तमा व्यावहारिक कक्षा
९.	मूल्याङ्कन	<ul style="list-style-type: none"> सबै योजनाका लागि मूल्याङ्कन मापक योजना अनुसारको मूल्याङ्कन प्रणाली 	
१०.	प्रयोग हुने सामग्रीहरू	<ul style="list-style-type: none"> नत्थी गरिएको सूची अनुसार 	

आवश्यक औजार, उपकरण तथा सामग्रीहरू
(२० जना प्रशिक्षार्थीको लागि)

क्र.सं.	नाम	संख्या
१.	कुटो	१० वटा
२.	कोदालो	१० वटा
३.	कोदाली	५ वटा
४.	साबेल	५ वटा
५.	हजारी	२० वटा
६.	हायण्ड स्प्रेयर	५ वटा
७.	गैठी	५ वटा
८.	Wheel Barrow	१० वटा
९.	Power Tiller	२ वटा
१०.	खुर्पी	२० वटा
११.	प्लाष्टिक बाल्टिन	१० वटा
१२.	मेजरिङ्ग सिलिण्डर	१० वटा
१३.	Sprinkle Nozzle	५ वटा
१४.	Plastic Tray	२० वटा
१५.	Plastic Crate	२० वटा
१६.	Enamel Tray	१० वटा
१७.	थ्रेसिङ्ग मेसिन	२ वटा
१८.	Seed Bin	५ वटा
१९.	Super Grain Bag	१०० वटा
२०.	A-Frame	५ वटा
२१.	Calculator	५ वटा
२२.	कैची	५ वटा
२३.	खुर्पा	५ वटा
२४.	बन्चरो	२ वटा
२५.	डल्लेठो	२० वटा
२६.	PPE Set	२० सेट
२७.	सिकेचर	२० वटा
२८.	दाँते	१० वटा
२९.	हँसिया	१० वटा
३०.	मेजरिग टेप	१० वटा
३१.	करौती	५ वटा
३२.	Grafting Knife	२० वटा
३३.	खन्ती	५ वटा
३४.	स्प्रेयर (२ लि, ५ लि, १६ लि)	३ वटा
३५.	Weighing Machine (1 kg, 5 kg, 100 kg)	३ वटा
३६.	डोको	१० वटा
३७.	नाम्लो	१० वटा
३८.	डोरी	१० कि.ग्रा.
३९.	बाँस	५० वटा
४०.	प्लाष्टिक	१ रोल
४१.	पोलीपट (थैला ३X७, ४X७, ६X१०)	९ कि.ग्रा.

४२.	मैन	५ कि.ग्रा.
४३.	Grafting Tape	१ रोल
४४.	Masking Tape	२ वटा
४५.	Rootex Hormone (1,2,3)	३ वटा
४६.	Binding Wire	५ कि.ग्रा.
४७.	सिपोलिन (७०/९० गेज) (६ मि X १२ मि)	१ थान
४८.	इनामेल	१ लि
४९.	प्लाष्टिक लकर (प्रोफाइल)	२४ मी
५०.	Wheel Barrow	२ वटा
५१.	Green Net	१ रोल
५२.	प्लाष्टिक क्रेट	४ वटा
५३.	पोलिथिन Flexible पाइप	१ रोल
५४.	Sprinkle	२ वटा
५५.	Polythine pipe Nozzle	१ वटा
५६.	मल	अवश्यकतानुसार
५७.	बालुवा	अवश्यकतानुसार
५८.	माटो	अवश्यकतानुसार
५९.	फ्रेम सहितको माटो चाल्ने जाली	२ वटा
६०.	Pruning Saw	१० वटा

पाठ्यक्रम निर्माण कार्यमा संलग्न विज्ञहरु

१. श्री दिनेश वावु तिवारी, विषय विज्ञ,
२. श्री लाल प्रसाद आचार्य, विषय विज्ञ, नेपाल बीउ ब्यवसायी संघ, काठमाण्डौ ।
३. श्री रामहरण श्रेष्ठ, विषय विज्ञ, जोरसल्ला तरकारी बीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि. नमोबुद्ध, काभ्रे ।
४. श्री रुद्र वहादुर बिसुन्के, विषय विज्ञ, जोरसल्ला तरकारी बीउ उत्पादन सहकारी संस्था लि. नमोबुद्ध, काभ्रे ।
५. श्री रामजी प्रसाद सापकोटा, विषय विज्ञ, आँप पिपल, गोरखा ।
६. श्री राजेन्द्र थापा, विषय विज्ञ, टिस्यू कल्चर प्रयोगशाला संचालक, पनौती, काभ्रे ।
७. श्री शशी अधिकारी, विषय विज्ञ, खाद्यान्न तथा बीउ, आलु, अलैंची, फलफूल नर्सरी उद्योग, पनौती, काभ्रे ।
८. श्री पुण्यराम दुमरु, विषय विज्ञ, अध्यक्ष, सिद्धी गणेश कृषि सहकारी संस्था लि. भक्तपुर ।
९. श्री कलाधर गैरै, विषय विज्ञ, प्रा.शि. तथा ब्या.ता.परिषद्, सामनेठिमी, भक्तपुर ।
१०. श्री खेमराज काफ्ले, विषय विज्ञ, दक्षता परियोजना, काठमाण्डौ ।
११. श्री कौशल कुमार पौडेल, विषय विज्ञ, काठमाण्डौ ।
१२. डा. हरि दाहाल, संयोजक, विषय समिति कृषि, राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति ।
१३. डा. रमिता मानन्धर, विषय विज्ञ, काठमाण्डौ ।
१४. श्री मोहन वहादुर थापा, विषय विज्ञ, काठमाण्डौ ।